การพิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย กรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (Refinance หนี้บัตรเครดิต)

คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
วุฒิสภา

สำนักกรรมาธิการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักกรรมาธิการ ๑ กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการเงิน การคลังฯ โทร. ๙๑๕๔-๕

ที่ สว (กมธ๑) ๐๐๐๙/(ร๓๓) **วันที่** ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานของคณะกรรมาธิการการเงิน การคลังฯ วุฒิสภา เรื่อง การพิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย กรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (Refinance หนี้บัตรเครดิต)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา ซึ่งตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ (๔) ได้กำหนดให้กรรมาธิการคณะนี้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดเงิน ตลาดทุน สถาบันการเงินของประเทศ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการดังกล่าวประกอบด้วย

๑. นายถาวร ลีนุตพงษ์	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกีระณา สุมาวงศ์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๖. นายคำนูณ สิทธิสมาน	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๗. ศาสตราจารย์ สม จาตุศรีพิทักษ์	กรรมาธิการและประธานที่ปรึกษา
๘. พลเอก เกษมศักดิ์ ปลูกสวัสดิ์	กรรมาธิการและรองประธานที่ปรึกษา
๙. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์	กรรมาธิการและรองประธานที่ปรึกษา
๑๐. พลตำรวจเอก พิชิต ควรเดชะคุปต์	กรรมาธิการและรองประธานที่ปรึกษา
๑๑. นายสมัคร เชาวภานันท์	กรรมาธิการและรองประธานที่ปรึกษา
๑๒. นายวัชระ ตันตรานนท์	กรรมาธิการและรองประธานที่ปรึกษา
๑๓. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	กรรมาธิการและรองประธานที่ปรึกษา

/ในการนี้ ...

ในการนี้ คณะกรรมาธิการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ โดยคณะอนุกรรมาธิการดังกล่าวได้มีการพิจารณาศึกษาและติดตามนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบรายงานดังกล่าวแล้ว รายละเอียดปรากฏตามรายงานที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอรายงานของคณะกรรมาธิการต่อวุฒิสภา เพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ถาวร ลีนุตพงษ์

(นายถาวร ลีนุตพงษ์)

ประธานคณะกรรมาธิการการเงิน การคลังฯ

วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวนิภาวรรณ ศิริบำรุงสุข)

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการเงิน การคลังฯ

สำนักกรรมาธิการ ๑

สำนักกรรมาธิการ ๑
กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการเงิน การคลังฯ
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๔ ๕ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๕
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๕-๗ (ศูนย์ประสานงานข้อมูลด้านกรรมาธิการ)
เว็บไซต์ http://www.senate.go.th

สุภาพร พิมพ์
สุภาพร/อัญชลี/ปริญญา ทาน

รายงานของคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ ในคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา เรื่อง การพิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย กรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (Refinance หนี้บัตรเครดิต)

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ โดยมีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ นโยบายและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้าน การเงิน การคลังและงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเสนอแนะให้การใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับนโยบายทางด้านการเงิน การคลังและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งกำกับดูแล ตรวจสอบและกระทำการสอบสวนเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อนโยบายทางด้านการเงิน การคลังและงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ในการนี้ คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ ได้มีการพิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล กรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต บัดนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้ดำเนินการและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย

<u>อนุกรรมาธิการ</u>

(๑) นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
(๒) ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์	อนุกรรมาธิการและประธานที่ปรึกษา
(๓) นายวัชระ ตันตรานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ
(๔) นายสุวรรณ อัษฎานุกูล	เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
(๕) นายทำนอง ดาศรี	อนุกรรมาธิการ
(๖) นายทัศไนย พิริยวิทโยภาส	อนุกรรมาธิการ
(๗) นายวิชัย หิรัญวงศ์	อนุกรรมาธิการ
(๘) นางสาวสิริพร สงบธรรม	อนุกรรมาธิการ
(๙) นายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์	อนุกรรมาธิการ
(๑๐) นายนณริฏ พิศลบุตร	อนุกรรมาธิการ

<u>ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ</u>

(๑) นายณรงค์ ตนานุวัฒน์

(๒) นางสาวศิริลักษณ์ ไพโรจน์รัตน์

(๓) นายณรงค์ คองประเสริฐ

(๔) นายชัยสิทธิ์ อนุชิตวรวงศ์

(๕) นายบัญชา ธีรเสถียรกุล

๒. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่คณะอนุกรรมาธิการได้เชิญมาให้ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว มีดังนี้

กระทรวงการคลัง: <u>สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง</u>

(๑) นางสาวพะยอม ทองสุริยาพงศ์	เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ ส่วนสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ๒ สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน
(๒) นางสาวกุณฑิกา จีรังพิทักษ์กุล	เศรษฐกรชำนาญการ ส่วนกลยุทธ์และพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน

<u>ธนาคารออมสิน</u>

(๑) นายเลอศักดิ์ จุลเทศ	ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน
(๒) นายพิศิษฐ์ เสรีวิวัฒนา	รองผู้อำนวยการธนาคารออมสิน กลุ่มการตลาด
(๓) นางสาวนงเยาว์ พารีรัตน์	รองผู้อำนายการธนาคารออมสิน กลุ่มลูกค้ารายย่อย
(๔) นางสาวจิราพร นุกิจรังสรรค์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการธนาคารออมสิน สายงานธุรการลูกค้าบุคคล
(๕) นางดาวัลพ์ รุ่งรักสกุล	หัวหน้าหน่วยผลิตภัณฑ์สินเชื่อ

<u>ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)</u>

- นางจิรารักษ์ กุลสิงห์	ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตภัณฑ์สินเชื่อรายย่อย

<u>ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย</u>

(๑) นายก่อเกียรติ วงศ์อารี	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ
(๒) นางสาวมาลีวัลย์ กลิ่นบุบผา	ผู้ช่วยผู้จัดการส่วนฝ่ายโครงการพิเศษ

<u>ธนาคารซิตี้แบงก์ สาขากรุงเทพ (ประเทศไทย) จำกัด</u>

- นายนาคร วรกานนท์	รักษาการผู้จัดการแผนกบริหารพอร์ตบัตรเครดิต

<u>บริษัท อิออน ธนสินทรัพย์ จำกัด (มหาชน)</u>

(๑) นางจิรพร คงเจริญวานิชย์ ผู้อำนวยการฝ่ายอนุมัติสินเชื่อ

(๒) นางสิริพร ธรรมวาทิตย์ ผู้อำนวยการติดตามทวงถามหนี้

<u>สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย</u>

- นายชัยสิทธิ์ อนุชิตวรวงศ์ Research Fellow

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ ในคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินโนยบาย กรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (Refinance หนี้บัตรเครดิต) โดยมีวิธีการดำเนินการและผลการดำเนินการ สรุปได้ดังต่อไปนี้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
รายงานของอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลัง และงบประมาณ
เรื่อง
"การพิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบายกรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (Refinance หนี้บัตรเครดิต)"

คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและงบประมาณ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา ให้ดำเนินการพิจารณาศึกษา โดยได้พิจารณาศึกษาจากเอกสารข้อมูล และเชิญหน่วยงานตลอดจนนักวิชาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการมาให้ข้อมูลและความคิดเห็น ทั้งนี้ จากการพิจารณาศึกษาสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. สืบเนื่องมาจากกระทรวงการคลัง ได้ออกแถลงข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ ๖๓/๒๕๕๔ เรื่อง โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้มีการเชิญธนาคารภาครัฐ จำนวน ๓ แห่ง คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มาร่วมหารือกำหนดแนวทาง ช่วยลดภาระหนี้ให้กับประชาชน โดยการนำเสนอโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีวินัยทางการเงินด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าที่ลูกค้าเคยผ่อนชำระ วงเงินทั้งสามธนาคารรวมกันจำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ถึงสิ้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ โดยลูกหนี้ที่เข้าโครงการ จะได้รับประโยชน์ และมีสภาพคล่องการเงินสูงขึ้น

ผลการประชุมหารือครั้งนั้นพบว่า ยังมีประชาชนกว่า ๑๙๐,๐๐๐ คน ที่ใช้วงเงินบัตรเครดิตและเป็นลูกค้าที่ดี มีประวัติการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการผิดนัดชำระหนี้ แต่กลุ่มคนเหล่านี้ กลับต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ค่อนข้างสูงมาก กล่าวคือ ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราถึงร้อยละ ๒๐ ต่อปี ท้ายที่สุดได้ข้อสรุปจากการประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้งว่า จะจัดให้มีโครงการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินในประเทศ เพื่อให้ลูกค้าที่มีวินัยทางการเงินที่ดี และมีการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ไม่มีการผิดนัดชำระหนี้ ได้มีทางเลือกที่จะไปกู้ยืมเงินจากธนาคารภาครัฐทั้ง ๓ แห่ง ในอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อปี ในลักษณะ Refinance หนี้บัตรเครดิต

อนึ่ง โครงการนี้ไม่ได้มีการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อขอวงเงินดำเนินโครงการแต่อย่างใด เนื่องจากโครงการนี้เป็นธุรกรรมทางการเงินตามปกติ อันเป็นภารกิจของธนาคารของภาครัฐทั้ง ๓ แห่ง ดำเนินการได้ตามลำพังอยู่แล้ว ซึ่งธนาคารภาครัฐทั้ง ๓ แห่งที่เข้าร่วมโครงการก็ได้มีการพิจารณาโดยรอบคอบแล้วว่า จะ ไม่ก่อให้เกิดเป็นภาระกับธนาคารเอง

<u>สาเหตุของความต้องการพิจารณาศึกษา</u>

๑. ความเป็นไปได้ของโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

๒. โครงการนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นการหาเสียงหรือเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้ใช้บริการในระบบสถาบันการเงินอย่างแท้จริง

๓. อยากทราบถึงวิธีการที่จะทำให้อัตราดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตในระบบลดลงได้อย่างไร

๔. อะไรเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จและอะไรเป็นปัญหาและอุปสรรคที่จะทำให้โครงการนี้ไม่ถึงเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

จากการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการแล้วเห็นว่า โครงการนี้ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากโครงการนี้เป็นธุรกรรมทางการเงินตามปกติ อันเป็นภารกิจของธนาคารภาครัฐทั้ง ๓ แห่งนี้ดำเนินการอยู่แล้ว และสามารถทำให้อัตราดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์เอกชนและ Non-bank ลดลงได้บางส่วนจริง อย่างน้อยในขณะนี้สามารถลดลงได้ร้อยละ ๒

ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ ภาคเอกชน (ทั้ง Bank และ Non-bank) การกำหนดอัตราดอกเบี้ย (Pricing) บัตรเครดิตผ่อนชำระสำหรับลูกค้าชั้นดีอยู่ที่ร้อยละ ๒๐ ต่อปี เป็นการคำนวณบนพื้นฐานที่รวมเผื่อค่าเสียหายอันเกิดจากลูกค้าชั้นไม่ดี มาเฉลี่ยรวมไว้เป็นต้นทุนในการกำหนดราคาที่จะคิดจากลูกค้าชั้นดีด้วย ทำให้อัตราดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตสูง นับเป็นราคาที่ไม่เป็นธรรมแก่ลูกหนี้บัตรเครดิตดังกล่าว ที่ถูกต้องแล้วควรใช้โปรแกรมอัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าแยกกลุ่มกัน โดยแบ่งเป็นลูกค้าชั้นดี/ไม่ดี ลูกค้าชั้นดีดอกเบี้ยก็จะได้ถูกลง ในขณะที่ดอกเบี้ยของลูกค้าไม่ดีก็อาจสูงขึ้นตามความเสี่ยงของลูกค้าได้ไม่เกินร้อยละ 28 ตามที่ธนาคารแห่ง

ประเทศไทย ออกหลักเกณฑ์อนุญาต หากทั้งธนาคารพาณิชย์และ Nonbank เปลี่ยนแนวคิดในเรื่อง Pricing เสียใหม่ โครงสร้างของระบบอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่าง ๆ ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติที่เป็นธรรมแก่ประชาชนผู้ใช้บริการในระบบสถาบันการเงินขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ผลกระทบของโครงการนี้จะยั่งยืนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาดำเนินการตามโครงการนี้ จะยาวหรือสั้นเป็นสำคัญ ถ้ามีระยะเวลาดำเนินการที่ยาวนานพอ ก็จะมี impact ต่อการส่งเสริมให้สถาบันการเงินปรับตัว เพื่อรักษาลูกค้าที่ดีไว้ไม่ให้เสียให้แก่ธนาคารภาครัฐ ๓ แห่งที่อยู่ในโครงการ อีกทั้งลูกค้าหนี้บัตรเครดิตเองก็กล้าที่จะตัดสินใจมาทำการ Refinance บัตรเครดิตกับธนาคารภาครัฐทั้ง ๓ แห่งมากยิ่งขึ้น การแข่งขันเกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตของระบบสถาบันการเงินก็จะไปในทิศทางที่เป็นธรรมขึ้น

EXECUTIVE SUMMARY

A Study to Follow up the Implementation of Policy to Reduce Interest Burden of Debtors on Credit Card (Refinancing Debt on Credit Card)

By instruction of the Standing Committee on Monetary, Finance, Banking and Financial Institution of the Senate, the Sub-Committee on Monetary, Fiscal and Budget Policies has carried out the study by reviewing the documents, inviting the officers of the government departments concerned and scholars from both public and private research institutions which are involved in the implementation of this project to provide information and their opinions to the Sub-Committee. The study could be summarized as follows:

Following the announcement No. 63/2554 of the Ministry of Finance regarding the Project to Reduce Interest Burden of Debtors on Credit Card, the Fiscal Policy Office has invited three governmental banks, namely, Krung Thai Bank, Government Savings Bank and Islamic Bank of Thailand, to discuss about the method to reduce the debt burden of the people. One of the projects suggested was to reduce the interest burden of credit card holders who are paying the amount due on their credit cards by installment, with records of good financial discipline to pay a lower interest rate than they used to pay. The total fund make available for this project by these three banks will be 10 billion Bahts. The project will be carried out from June 1, 2011 up to the end of August, 2011. The benefit for the debtors who join this project will be a lower interest payment for their debt on credit card.

According to the meeting, there are about 190,000 credit card holders who are paying the amount due on their credit cards by installment with continuous good records of debt servicing, have never missed the payment schedule. But this group of well-disciplined debtors still has to pay a quite high interest rate of about 20% per annum. After several meetings, it was agreed that, this group of well-

disciplined debtors will be offered an alternative to borrow from these three participating bank an amount to refinance their debt on credit card at the interest rate of 10% per annum. It was anticipated that this project will help to stimulate competition among financial institutions in Thailand.

Although this project was initiated by the Fiscal Policy Office, but no government fund is required to implement the project hence the cabinet resolution has not been sought. The three participating banks will be extending refinancing loan to the debtors as a normal banking business under their usual discretion. After due consideration, it was anticipated that the project will not incur any additional burden to the banks.

The expected findings from this study:

1. If the project to reduce interest burden of debtors on credit card is achievable?

2. If this project is just a campaign for votes before the general election or is it really intended to generate fairness to customers of the financial institutions?

3. How to reduce the interest rate charged on debt on credit card?

4. What are the factors determining the success or failure of this project?

The study found that this project is actually achievable because it is a normal banking business for the three participating banks. The project could actually cause the reduction of interest rate of the debt on credit card charged by commercial banks and non-bank financial institutions by, up to now, at least 2% per annum.

The determination of current interest rate on debt due on credit card at 20% per annum is based on the average cost for well-disciplined customers and not-too-well-disciplined customers. Hence the interest rate charge to well-disciplined customers is considered too high and unfair to this group of customers. It is considered more desirable to separate customers into groups according to their

repayment behavior and charge different interest rate. The interest rate applied to well-disciplined customers will be lower while the rate applied to not-too-well-disciplined customers will be higher in relation to the expected risk to be incurred by the bank, but not exceed 28% ceiling as is allowed by Bank of Thailand.

The effect of this project will be permanent or just a sudden shock and then fade away will depend on the length of period to implement this project. If the implementing period is long enough, it will encourage more debtors on credit card to apply for refinance from the three participating governmental banks. Hence it will provide enough impact to urge financial institutions to adopt a fairer interest rate structure in order to keep their well-disciplined customers from transferring their accounts to the three governmental banks. We hope that this project will also serve as a stimulant for both the commercial banks and nonbank financial institutions to redesign their structure of interest rate for types of loan to achieve a fairer and more favorable structure to the retailed customers of the financial institutions.

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ <u>ความสำคัญของเรื่องที่พิจารณาศึกษา</u>

คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ ในคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา ได้มีมติให้มีการพิจารณาศึกษาและติดตามนโยบายของรัฐบาล โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมาธิการการเงิน การคลังและการงบประมาณ โดยคณะอนุกรรมาธิการเล็งเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการกระตุ้นการแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินที่ให้บริการบัตรเครดิตอันเป็นรายได้หลักที่ดี เนื่องจากสามารถคิดอัตราดอกเบี้ยที่สูงได้ รวมทั้งยังเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนที่เป็นลูกหนี้ในการเลือกใช้บริการจากสถาบันการเงินในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำลง อันจะเป็นการช่วยลดภาระดอกเบี้ย เพิ่มเงินเหลือในระหว่างเดือน และเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินให้แก่ลูกหนี้ ในกรณียืดระยะเวลาผ่อนชำระได้อีกด้วย

ตามที่รัฐบาลกล่าวอ้างจริงหรือเป็นเพียงเพื่อการหาเสียงเท่านั้น

๑.๒ <u>วัตถุประสงค์ของการศึกษา</u>

คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาและติดตามนโยบายของรัฐบาลในโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตไว้ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

๒. เพื่อศึกษาและติดตามการดำเนินโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะหรือแนวในการดำเนินโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน โดยทำเป็นรายงานเรื่องการพิจารณาศึกษา เสนอต่อคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา

๑.๓ <u>วิธีการพิจารณาศึกษา</u>

การพิจารณาศึกษาในครั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการ โดยได้เชิญหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนนักวิชาการสถาบันที่เป็นกลาง เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง

เสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะศึกษาและติดตามความคิดเห็นของหน่วยงานต่างๆที่เสนอความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชนต่างๆ

๑.๔ <u>ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ</u>

มีความเข้าใจในนโยบาย กลยุทธ์ เครื่องมือที่ใช้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ (Key Success Factors) วิธีการดำเนินงาน ผลกระทบ ในบริบทของการแข่งขันต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและอุปสรรค วิธีการแก้ไข เพื่อเป็นบทเรียน (Lesson learn) สำหรับรัฐบาลใหม่ที่จะนำไปใช้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ ๒
เป้าหมายของโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ กระทรวงการคลังได้ออกแถลงข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ ๖๓/๒๕๕๔ เรื่อง โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (เอกสารอ้างอิงที่ ๑) โดยสาระมีว่า *"สถาบันการเงินทั้ง ๓ แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามฯ ได้ร่วมมือกันช่วยลดภาระหนี้ให้กับประชาชน โดยการนำเสนอโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีวินัยทางการเงินด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าที่ลูกค้าเคยผ่อนชำระ วงเงินของโครงการรวมทั้ง๓ธนาคารจำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. ๒๕๕๔ ถึงสิ้น ส.ค. ๒๕๕๔ ทั้งนี้ธนาคารทั้ง ๓ แห่ง จะช่วยเหลือผู้ที่มีสถานะหนี้บัตรเครดิตปกติ (PL) ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ สินเชื่อดังกล่าวจะทำให้ลูกหนี้ได้รับประโยชน์และมีสภาพคล่องทางการเงินสูงขึ้น โดยธนาคารได้กำหนดคุณสมบัติของผู้กู้เบื้องต้น คือ จะต้องมีความสามารถในการชำระหนี้ตามเกณฑ์ของแต่ละธนาคาร ไม่ต้องมีหลักประกัน ซึ่งลูกค้าสามารถเลือกระยะเวลาการผ่อนชำระได้เอง ตั้งแต่ ๑ – ๓ ปี อัตราดอกเบี้ยประมาณ ๑๐% ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยการผ่อนชำระของบัตรเครดิตผู้สนใจโครงการดังกล่าว จะต้องเตรียมเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ ๑.เอกสาร/หลักฐานใบแจ้งหนี้บัตรเครดิต ๒.สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ ๓.เอกสารแสดงรายได้ เช่น สลิปเงินเดือน หรือ Statement ของสถาบันการเงิน หรือ หลักฐานอื่นที่แสดงการมีรายได้ที่เชื่อถือได้ มายื่นกับธนาคารข้างต้นได้ ทั้งนี้รายละเอียดเพิ่มเติมต่างๆ สามารถสอบถามได้ที่ธนาคารแต่ละแห่ง"* และในวันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นายอารีพงษ์ ภู่ชอุ่ม ปลัดกระทรวงการคลัง ยังได้เปิดเผยถึงวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวว่าต้องการ"ช่วยลดภาระการผ่อนชำระและเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินให้กับลูกหนี้ผู้เข้าร่วมโครงการ ที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของธนาคารที่เข้าร่วมโครงการ โดยวงเงินให้กู้ไม่เกิน ๕ เท่าของเงินเดือนหรือรายได้ปัจจุบันและไม่เกิน ๓ แสนบาทต่อราย" และกล่าวด้วยว่า "ปัจจุบันมีลูกหนี้ที่อยู่ในระบบบัตรเครดิตกว่า ๑๔ ล้านราย ในจำนวนนี้เป็นลูกหนี้ชั้นดี ๑๒ ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ ๙๐ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๑๐ เป็นลูกหนี้ที่มีปัญหาการผ่อนชำระ โดยลูกหนี้ชั้นดีส่วนใหญ่เป็นหนี้ในวงเงินไม่เกิน ๓ แสนบาท จำนวน ๙.๕ ล้านราย คิดเป็นวงเงิน ๑.๕ แสนล้านบาท โดยร้อยละ ๓๕ ของลูกหนี้กลุ่มนี้มีการผ่อนชำระเงินต้นในอัตราขั้นต่ำ ร้อยละ ๑๐ คิดเป็นวงเงินประมาณ ๕ หมื่นล้านบาท" (ข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์แนวหน้า วันพุธที่ ๒๕ พ.ค. ๒๕๕๔) นอกจากนี้กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการลดภาระดอกเบี้ยให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อย ที่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยจากบัตรเครดิตประเภทบัตรกดเงิน

สด ที่ออกโดยบริษัทซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) เช่น อิออน ที่มีภาระดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ ๒๘ คาดว่าจะได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือและดำเนินการได้ในเร็วๆนี้

ด้านนายกรณ์ จาติกวณิช รักษาการณ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกล่าวในวันเดียวกันว่า "สถาบันการเงินของรัฐที่เข้าร่วมโครงการ มีความพร้อมที่จะขยายวงเงินเพิ่ม หากมีประชาชนเข้าร่วมโครงการเกินกว่าที่โครงการกำหนดไว้ที่ ๑ หมื่นล้านบาท เพราะถือว่าเป็นหน้าที่และบทบาทของสภาบันการเงินดังกล่าว อย่างไรดี ในส่วนของธนาคารพาณิชย์ที่อาจปรับกลยุทธ์ เพื่อรองรับการโอนหนี้บัตรเครดิตดังกล่าวดังกล่าว เพื่อรักษาระดับรายได้นั้น เชื่อว่าธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะคอยกำกับดูแลการแข่งขันให้มีความเป็นธรรมที่สุด ซึ่งกระทรวงการคลังเองก็ต้องไปดูว่ามีบริการด้านการเงินใดบ้างที่ไม่เป็นธรรม ก็ต้องเข้าไปแก้ไขในแต่ละจุด สุดท้ายผลประโยชน์จะอยู่ที่ประชาชน"

บทที่ ๓
สภาพแวดล้อมบริบทของปัญหาในสังคมไทย

จากข้อมูลการสำรวจภาวการณ์มีงานทำของประชากรไทย ปี ๒๕๔๘ (ดูรูป) พบว่า ในจำนวนผู้ที่มีงานทำและมีรายได้ประจำ ๑๕-๑๖ ล้านคน ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีจำนวนมากถึง ๑๔.๑๔ ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ ๘๙.๘๑ ของจำนวนผู้มีงานทำและมีรายได้ประจำทั้งหมด ในขณะที่ผู้มีรายได้ระหว่าง ๑๕,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือนนั้นมีเพียง ๑.๕๑ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๑ และผู้มีรายได้ประจำสูงกว่า ๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ เท่านั้น (เอกสารภาคผนวกที่ ๕)

<u>ตารางสถิติจำนวนผู้มีรายได้และจำนวนบัญชีลูกค้าสินเชื่อส่วนบุคคล</u>

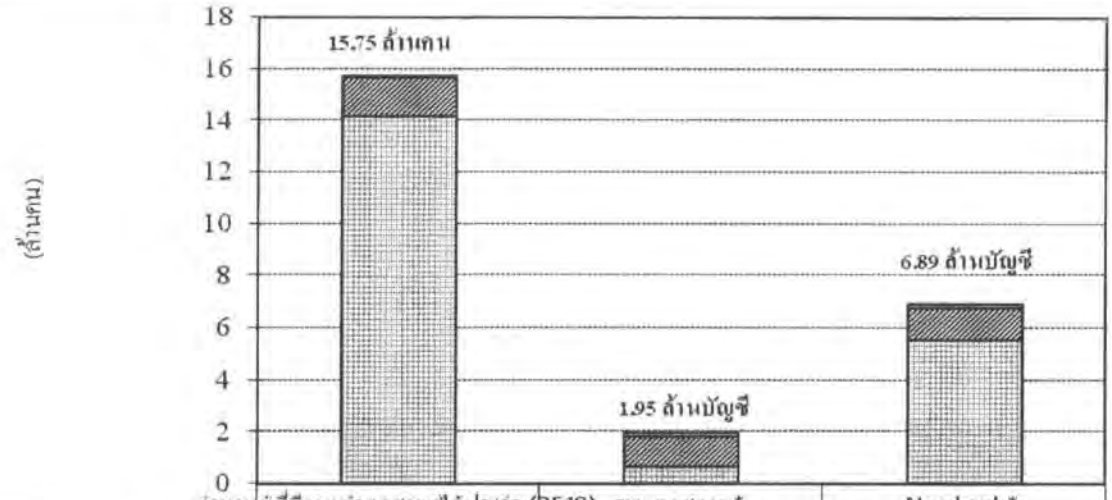

	จำนวนผู้ที่มีงานทำและรายได้ประจำ (2548)	ธพ. และ บง.*	Non-bank*
> 50,000 บาท	0.09	0.16	0.15
15,001-50,000 บาท	1.51	1.12	1.19
0-15,000 บาท	14.14	0.67	5.55
สัดส่วน (0-15,000 บาท)	89.81%	34.41%	80.55%

* จำนวนบัญชีลูกค้าสินเชื่อส่วนบุคคล (ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๐)
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติและธนาคารแห่งประเทศไทย

<u>สภาพปัญหาหนี้นอกระบบ</u>

ผู้เป็นหนี้นอกระบบคือผู้ที่เข้าไม่สามารถเข้าการเป็นหนี้ในระบบสถาบันการเงินได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีรายได้น้อย ไม่มีหลักทรัพย์หรือบุคคลที่จะไปค้ำประกันเงินกู้กับสถาบันการเงิน อย่างไรก็ดี ยังมีผู้เป็นหนี้นอกระบบส่วนหนึ่งที่เป็นหนี้ในระบบอยู่กับสถาบันการเงินด้วย แต่เนื่องจากได้กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบจนเต็มวงเงินเครดิตที่มีอยู่หมดแล้ว เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มเติมและไม่สามารถขอกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบได้อีก จึงต้องอาศัยการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ โดยการกู้ยืมนั้นมีทั้งที่มีหลักประกันและไม่มีหลักประกัน การกู้ยืมนอกระบบ อาจกระทำกันโดยไม่มีกติกา หรือมีกติกาแต่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมาย กำหนด เช่น การเขียนข้อความหรือเงื่อนไขการกู้ยืมที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ไม่เป็นธรรม ให้โอนลอยทรัพย์สินที่ใช้ค้ำประกัน ไม่มีพยานรู้เห็นหรือใช้พยานที่เป็นเท็จ เป็นต้น โดยแหล่งเงินกู้นอกระบบที่สำคัญ ได้แก่ นายทุน แขกคนรู้จัก ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง รวมถึงแหล่งเงินกู้ยืมเถื่อนที่โฆษณาบนแผ่นใบปลิวที่ติดตามเสาไฟฟ้าโดยไม่เปิดเผยชื่อหรือแหล่งที่ทำการให้ทราบ เพียงแต่บอกหมายเลขโทรศัพท์ให้ติดต่อได้เท่านั้น เป็นต้น ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้นอกระบบมักจะมีอัตราสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินมาก เป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากวงจรการเป็นหนี้ยาก กลายเป็นหนี้ที่เรื้อรังหรือหนี้สินล้นพ้นตัว (เอกสารอ้างอิงลำดับที่ ๑๒) และบ่อยครั้งที่เจ้าหนี้ใช้วิธีทวงหนี้ที่รุนแรงและไม่เป็นธรรมกับลูกหนี้

แนวโน้มการเป็นหนี้ของคนไทยมีปริมาณหนี้และอัตราเพิ่มของหนี้ที่ "สูงขึ้น" กล่าวคือ ในอดีตคนไทยโดยเฉลี่ยมีหนี้คิดเป็นอัตราประมาณร้อยละ ๒๐-๓๐ ของรายได้ แต่ในปัจจุบันการเป็นหนี้ของคนไทยเพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับอัตราประมาณร้อยละ ๕๐ ของรายได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนมีช่องว่างระหว่างรายได้กับรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น มีหนี้สินพอกพูนมากขึ้น โดยเฉพาะประชาชนในระดับรากหญ้าที่มีรายได้ต่ำและมีความเสี่ยงในการประกอบอาชีพหรือการทำกินสูงจะมีปัญหาหนี้สินเรื้อรังและความทุกข์ร้อนเร่งด่วนเกี่ยวกับหนี้นอกระบบเป็นจำนวนมาก

จำนวนประชาชนที่เป็นหนี้นอกระบบมีจำนวนประมาณ ๑.๗ ล้านคน คิดเป็นจำนวนเงินหนี้นอกระบบประมาณ ๑.๒ แสนล้านบาท (จากงานสัมมนาเรื่อง "หนี้สินภาคเอกชนกับทางออกที่สร้างสรรค์และเป็นธรรม" เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ จัดโดยสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ)

<u>คำจำกัดความของการเป็นหนี้บัตรเครดิตตามโครงการนี้</u>

หนี้บัตรเครดิตคือ หนี้ที่เกิดจากการที่ผู้ถือบัตรเครดิตได้รับเครดิตจากธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเอกชนที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) ให้แก่ลูกค้าที่ถือบัตรเครดิต แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน คือ

- **ประเภทที่ ๑** ลูกค้าบัตรเครดิตที่ชำระเงินเต็มจำนวนเมื่อถึงรอบชำระ ลูกค้าประเภทนี้จะได้เครดิตในการซื้อสินค้าหรือบริการตามวงเงินที่ธนาคารหรือบริษัทเอกชนที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (Non-bank) กำหนดให้เป็นเวลา ๓๐-๔๕ วัน แล้วแต่การใช้บัตรเครดิตจะตกรอบการชำระเงินเมื่อใด โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย แต่ผู้ออกบัตรจะได้รายได้จากร้านค้าที่ลูกค้าบัตรของตนไปใช้บริการตามอัตราร้อยละที่ตกลงกัน
- **ประเภทที่ ๒** ลูกค้าบัตรเครดิตที่ขอผ่อนชำระเงินต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของยอดเงินบัตรเครดิตที่ใช้ไปในแต่ละรอบการชำระเงิน ซึ่งปกติเงินส่วนที่ยังค้างเป็นหนี้อยู่ ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๐ ต่อปี
- **ประเภทที่ ๓** ลูกค้าบัตรเครดิตที่ขอผ่อนชำระเงินต้นเพียงร้อยละ ๑๐ ของยอดเงินบัตรเครดิตที่ใช้ไปอยู่แล้วเกิดผิดนัด ไม่สามารถชำระหนี้ได้อีกตามที่ตกลงไว้ ธนาคารผู้ออกบัตรก็จะคิดดอกเบี้ยในอัตราที่เป็นเบี้ยปรับได้ในอัตราร้อยละ ๒๘

ซึ่งในกรณีนี้หนี้บัตรเครดิตที่จะเข้าโครงการนี้ได้จะต้องเป็นเฉพาะลูกค้าบัตรเครดิตประเภทที่ ๒ ของธนาคารพาณิชย์เอกชนเท่านั้น ไม่รวมบัตรเครดิตของ Non-bank

<u>สาเหตุของการเป็นหนี้บัตรเครดิต:</u>

๑. คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้มีรายได้น้อยและยากจน

๒. หารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เนื่องจากมีความรู้น้อย

๓. วัตถุนิยม ทำให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว

๔. เป็นหนี้เรื้อรัง ไม่สามารถปลดปล่อยได้โดยการหารายได้อื่นมาเพิ่มเติม

๕. พฤติกรรม 'การหมุนหนี้' คือลูกหนี้ที่กู้ยืมเงินจากแหล่งหนึ่งไปใช้คืนแหล่งกู้ยืมอีกแหล่งหนึ่งที่เร่งรัดมากกว่า กลายเป็นหนี้สินที่พอกพูนไม่รู้จบ

๖. มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการใช้เงินก้อนใหญ่เพื่อรักษาตนเอง คู่สมรส บุตรหรือพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ที่ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย เป็นต้น

๗. การเสพย์ติดอบายมุข เสียพนันบอล

๘. เกิดการขาดทุนจากการลงทุนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

๙. มีภาระเลี้ยงดูคนในครอบครัวหลายคน โดยมีหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้หารายได้เพียงคนเดียว ทำให้บางครั้งต้องกู้หนี้ยืมสิน เพื่อมาใช้จ่ายในกรณีที่ต้องมีการใช้เงินก้อนใหญ่มากกว่าปกติที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว แต่หากปัญหาโถมใส่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกกว่าจะใช้หนี้ที่ยืมมาได้หมด เพื่อกลับมาสู่ภาวะปกติจะกินเวลานาน ก็อาจเป็นอีกสาเหตุสำคัญที่ทำให้หนี้ชั่วคราวแปรเปลี่ยนเป็นหนี้ถาวรหรือเรื้อรังได้

๑๐. การกู้เงินนอกระบบ มีการโฆษณาที่เย้ายวน ทำได้ง่าย ไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกัน แต่ต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูง

๑๑. ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีผลักดันให้มีการใช้จ่ายเพื่อซื้อเทคโนโลยีให้ทัดเทียมผู้อื่น โดยเฉพาะเครื่องมือสื่อสารที่มีราคาสูง เช่น โทรศัพท์มือถือธรรมดาเปลี่ยนเป็น Blackberry(BB)และจาก BB ก็เปลี่ยนเป็น Iphone ตามรุ่นต่างๆ, Ipad และคอมพิวเตอร์ ตามกระแสเทคโนโลยีตามที่เปลี่ยนไป ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น จนกระทบต่อฐานะการเงินให้เกิดความเดือนร้อนได้ง่าย

๑๒. ประชาชน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยและปานกลางของไทย ยังไม่ตระหนักถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตประจำวันเท่าที่ควร

บทที่ ๔
การแสวงหาข้อเท็จจริงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ก่อนแสวงหาข้อเท็จจริง คณะอนุกรรมาธิการการเงิน การคลังและการงบประมาณ ได้เกิดคำถามเกี่ยวกับโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตของรัฐบาลหลายคำถามและเป็นที่มาของการแสวงหาคำตอบจากผู้ที่เกี่ยงข้องทุกฝ่าย เป็นต้นเหตุ คำถามเหล่านั้นพอประมวลได้ดังนี้

๑.) เป็นโครงการการหาเสียงของรัฐบาลหรือไม่

๒.) เป็นการแทรกแซงตลาดหรือไม่

๓.) ในทางปฏิบัติโครงการนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่

๔.) เป็นโครงการระยะสั้นหรือเป็นโครงการระยะยาว

๕.) ดอกเบี้ยที่กำหนดร้อยละ ๑๐ รับได้หรือไม่

๖.) รัฐบาลต้องใช้งบประมาณอุดหนุนโครงการนี้หรือไม่

๗.) จะช่วยเรื่องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นได้จริงหรือไม่

๘.) เป็นไปได้หรือไม่ที่จะปรับโครงการให้เป็น win-win solution คือประชาชนได้ ประโยชน์และสถาบันการเงินเอกชนที่ออกบัตรเครดิตก็อยู่ได้

๙.) อยากทราบว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการมากน้อยเพียงใด คุ้มค่ากับการทำ โครงการหรือไม่

๑๐.) ต้องการทราบปฏิกิริยาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าโครงการนี้ทำแล้วได้อะไร

๑๑.) มีประโยชน์หรือข้อดี ข้อเสีย ที่ซ่อนเร้นอยู่โดยที่คณะอนุกรรมาธิการอาจนึก ไม่ถึงหรือไม่

ทั้งนี้โดยยังอยู่ในกรอบแห่งวัตถุประสงค์ของการศึกษา ๓ ประการคือ

ก.)เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

ข.)เพื่อศึกษาและติดตามการดำเนินโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตของรัฐบาล

ค.)เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและ ประชาชน

เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มาประกอบการพิจารณา คณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลัง และการงบประมาณ จึงได้มีหนังสือเชิญหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มาให้ข้อมูลและความเห็นเกี่ยงกับประเด็นดังกล่าว มีดังนี้

<u>๔.๑ กระทรวงการคลัง:</u> โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ในฐานะหน่วยงานที่ออกนโยบายโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ได้ส่งผู้แทนคือ นางสาวพยอม ทองสุริยาพงศ์ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ ส่วนสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ๒ สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน และนางสาวกุณฑิกา จีรังพิทักษ์กุล เศรษฐกรชำนาญการ ส่วนกลยุทธ์และพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน ซึ่งผู้แทนทั้งสองท่านได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการเกี่ยวกับ "โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต" สรุปได้ดังนี้

๑. โครงการนี้ดำเนินการโดยความร่วมมือกันในระหว่างสถาบันการเงิน ๓ แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

๒. มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการลดภาระหนี้ให้กับประชาชนและช่วยเหลือผู้ที่มีสถานะหนี้บัตรเครดิตปกติ (PL) ด้วยการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

๓. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

๓.๑ วงเงินของโครงการ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

๓.๒ ระยะเวลาดำเนินโครงเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ถึงสิ้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔

๓.๓ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๑๐ ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยการผ่อนชำระหนี้ของบัตรเครดิต

๓.๔ การจ่ายเงินกู้ให้กับผู้ที่มาใช้บริการของธนาคาร ทั้ง ๓ แห่ง ก็จะเป็นการจ่ายเป็นแคชเชียร์เช็ค เพื่อนำไปชำระหนี้บัตรเครดิตกับสถาบันการเงินนั้นๆ

๔. การดำเนินการในส่วนที่เป็นนโยบายของรัฐบาลจะมีการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อขอใช้วงเงิน แต่ในโครงการนี้ไม่ได้มีการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อขอใช้วงเงินดำเนินโครงการแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นธุรกรรมทางเงินที่เป็นภารกิจของธนาคารดำเนินการได้อยู่แล้ว ซึ่งธนาคารทั้ง ๓ แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการได้มีการพิจารณาโดยรอบคอบแล้วว่าจะไม่ก่อให้เกิดภาระกับธนาคาร

- <u>ประเด็นซักถามและการอภิปรายของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>

-ภาครัฐมีแนวทางในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนจริงๆ และต้องการขอใช้บริการกับโครงการนี้อย่างไร

ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ชี้แจงว่า ในการอนุมัติสินเชื่อต่างๆ ธนาคารทั้ง ๓ แห่ง จะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมา และการพิจารณารายละเอียดต่างๆ จะขึ้นอยู่กระบวนการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารทั้ง ๓ แห่งในการอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้มาขอใช้บริการ

-โครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์บัตรเครดิต ไม่ใช่นโยบายของรัฐบาลที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังดูแลอยู่ใช่หรือไม่ หรือถ้าเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช่นโยบายเสียที่เดียวได้มีการศึกษาถึงแนวทางก่อนที่จะดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการนี้หรือไม่

ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ชี้แจงว่า โครงการนี้ไม่ได้มีการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีจึงไม่ถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาล และสำหรับผลการศึกษานั้น เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่ทั้ง ๓ ธนาคารดำเนินการขึ้นมาเอง ดังนั้นจึงยังไม่ได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งการศึกษาผลกระทบต่อสถาบันการเงิน ผลกระทบต่อระบบการเงิน เนื่องจากเพิ่งเริ่มโครงการได้ไม่นาน มีเพียงแค่ติดตามผลการดำเนินการรีไฟแนนซ์ไปแล้วในวงเงินเท่าไร

-การดำเนินการตามโครงการมีระยะเวลาเท่าใด

ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ชี้แจงว่า โครงการนี้มีระยะเวลาดำเนินการ ๓ เดือนคือ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ถึงสิ้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔

-สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีภารกิจเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง และมีการจัดตั้งหรือดำเนินงานมานานหรือยัง

ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ชี้แจงว่า สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน ได้มีการจัดตั้งเป็นส่วนราชการระดับสำนัก ภายใต้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังและดำเนินการมาแล้วประมาณ ๒ เดือน โดยมีภารกิจการดำเนินงาน ๕ ส่วน คือ

๑. นโยบายภาพรวมการเงินภาคประชาชนโดยจะเน้นเรื่องการเข้าถึงการบริการการเงินสำหรับผู้มีรายได้น้อยและยากจน

๒. หนี้นอกระบบ โดยเน้นเรื่องการกำกับดูแลโครงการการลงทะเบียนหนี้นอกระบบซึ่งได้มีการดำเนินการไปแล้ว

๓. หนี้สินภาคเกษตรกร

๔. ฐานข้อมูลระบบการเงินภาคประชาชน โดยเน้นกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๕. การป้องปรามการเงินนอกระบบ

-ภารกิจการป้องปรามการเงินนอกระบบของสำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน มีเอกสารประกอบการพิจารณาหรือไม่

ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ชี้แจงว่า เกี่ยวกับเรื่องนี้ต้องประสานงานกับส่วนที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง

- <u>ข้อสังเกตของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>

-จากการประชุมครั้งที่ผ่านมาได้มีการเชิญผู้แทนธนาคารทั้ง ๓ แห่ง อันได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการลดภาระผ่อนชำระหนี้บัตรเครดิต ซึ่งจากข้อมูลทำให้เข้าใจว่าเป็นแนวนโยบายของภาครัฐที่ต้องการช่วยเหลือประชาชน แต่จากข้อมูลที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังนำเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ เสมือนหนึ่งว่า

ธนาคารทั้ง ๓ แห่ง ดำเนินการเองโดยไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐ ซึ่งควรที่จะมีการทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ชัดเจน หรืออาจเป็นเรื่องที่ไม่ใช่นโยบายของรัฐบาลแต่เป็นมาตรการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ขอให้ธนาคารของรัฐทั้ง ๓ แห่งมาหารือ เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือลดภาระหนี้ภาคประชาชน

-แม้การดำเนินการโครงการนี้จะเป็นการดำเนินการของธนาคารทั้ง ๓ แห่ง โดยไม่ถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลก็ตาม แต่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังควรที่จะมีเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาในการดำเนินการโครงการนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

<u>๔.๒ ธนาคารออมสิน</u>

ผู้แทนธนาคารออมสินเข้าชี้แจงต่อคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลัง และการงบประมาณ ประกอบด้วย

(๑) นายเลอศักดิ์ จุลเทศ	ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน
(๒) นายพิศิษฐ์ เสรีวิวัฒนา	รองผู้อำนวยการธนาคารออมสิน กลุ่มการตลาด
(๓) นางสาวนงเยาว์ พารีรัตน์	รองผู้อำนวยการธนาคารออมสิน กลุ่มลูกค้ารายย่อย
(๔) นางสาวจิราพร นุกิจรังสรรค์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการธนาคารออมสิน สายงานธุรการลูกค้าบุคคล
(๕) นางดาวัลพ์ รุ่งรักสกุล	หัวหน้าหน่วยผลิตภัณฑ์สินเชื่อ

โดยนายเลอศักดิ์ จุลเทศ ผู้อำนวยการธนาคารออมสินได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ สรุปได้ ดังนี้

- <u>โครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์บัตรเครดิต</u>[1]

สำหรับโครงการนี้เป็นโครงการที่กระทรวงการคลังโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้มีการเชิญธนาคารภาครัฐจำนวน ๓ แห่งเข้ามาร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อบรรเทาภาระจากอัตราค่าครองชีพและอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในการประชุมกันนั้นก็พบว่ายังมีประชาชนกว่าแสนเก้าหมื่นคนที่ใช้วงเงินบัตรเครดิตและเป็นลูกค้าที่ดีมีประวัติการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีการผิดนัด แต่กลุ่มคนเหล่านี้กลับต้องเสียอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูง ซึ่งจากข้อมูล ต้องเสียไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๘ ต่อปี

---

[1] ผลการดำเนินงาน โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ของธนาคารออมสิน ตั้งแต่ วันที่ ๑ มิ.ย.๕๔ - ๑๕ ก.ค. ๕๔ มีผู้ยื่นกู้ จำนวน ๑๐,๔๓๕ ราย วงเงิน ๑,๒๙๐.๓๖ ล้านบาท ทั้งนี้ ธนาคารฯ อนุมัติจำนวน ๒,๕๙๖ ราย คิดเป็นวงเงิน ๒๘๑.๑๕ ล้านบาท

จึงมีการประชุมกันเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนเหล่านี้ในภาวะที่ค่าครองชีพและอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างปัจจุบันและจากการประชุมหารือร่วมกันหลายครั้ง ท้ายที่สุดจึงได้ข้อสรุปว่า จะมีโครงการเพื่อออกมากระตุ้นให้เกิดการแข่งขันสำหรับระบบการเงินในประเทศ เพื่อให้ลูกค้าที่มีวินัยทางการเงินที่ดีมีการผ่อนชำระหนี้ที่ดีได้มีทางเลือกที่จะไปกู้เงินกับธนาคารทั้ง ๓ แห่งนี้ โดยในโครงการนี้จะให้วงเงินกู้ได้ถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาทต่อราย แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องปิดบัตรเครดิตที่มีอยู่เดิมเพื่อจะได้ไม่เป็นภาระในอนาคต และสามารถผ่อนชำระได้ไม่เกิน ๓ ปี

ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ที่จะมายื่นคำขอกู้กับธนาคารจะต้องมีหลักฐานเอกสาร มาแสดง เช่น สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน เอกสารแสดงรายได้ และใบแจ้งยอดบัตรเครดิต และจากที่เริ่มโครงการมาตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ จำนวน ๔ วัน ก็มีผู้เข้ามาติดต่อกับธนาคารออมสินแล้ว จำนวน ๓,๗๘๑ ราย จำนวนวงเงินที่พิจารณา จำนวน ๕๐๘ ล้านบาท

<u>คุณสมบัติผู้กู้</u>

๑.๑ บุคคลธรรมดา มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเมื่อรวมอายุผู้กู้กับระยะเวลาการผ่อนชำระเงินกู้ต้องไม่เกิน ๖๐ ปี กรณีมีรายได้ประจำและไม่เกิน ๖๕ ปี กรณีเป็นเจ้าของกิจการ

๑.๒ เป็นบุคคลที่มีอาชีพและรายได้แน่นอน

๑.๓ ผู้กู้จะต้องเปิดบัญชีเงินฝากออมสินประเภทเผื่อเรียกกับธนาคาร

๑.๔ เป็นผู้ที่มีหนี้ประเภทสินเชื่อบัตรเครดิตกับสถาบันการการเงินหรือบริษัทเจ้าของบัตรเครดิตนั้นๆ และปัจจุบันมีสถานะบัญชีปกติ ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

๑.๕ ตรวจสอบประวัติข้อมูลเครดิตทางการเงิน (Credit Bureau) ต้องเป็นลูกหนี้ที่ ดี

<u>วัตถุประสงค์การกู้</u>

เพื่อนำไปชำระหนี้สินเชื่อประเภทบัตรเครดิตของสถาบันการเงินและหรือบริษัทเจ้าของบัตรเครดิตนั้นๆ ทั้งนี้ไม่รวมถึงบัตรถอนเงินสด และสินเชื่อบุคคล

<u>จำนวนเงินให้กู้</u>

ไม่เกิน ๕ เท่าของเงินเดือนหรือเงินได้สุทธิและไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ต้องไม่เกินภาระหนี้คงเหลือและความสามารถในการชำระหนี

<u>ระยะเวลาการกู้</u>

ไม่เกิน ๓ ปี

<u>อัตราดอกเบี้ยเงินกู้</u>

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยกรณีผิดนัดไม่ชำระหนี้เป็นไปตามประกาศธนาคาร เรื่อง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สินเชื่อบุคคล

<u>เงื่อนไข</u>

ให้สาขาตรวจสอบบัตรเครดิตจากผู้กู้ว่าเป็นของผู้กู้และเป็นบัตรเดียวกันกับบัตรเครดิตที่ขอรีไฟแนนซ์ เพื่อทำการตัดทำลายบัตรดังกล่าวและผู้กู้ต้องจัดทำหนังสือยืนยันกับธนาคารว่ายกเลิกการใช้วงเงินตามบัตร รวมทั้งจะไม่กลับไปใช้บัตรเครดิตนั้นๆ อีก ภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันทำสัญญากู้เงิน

<u>ระยะเวลาดำเนินโครงการ</u>

ยื่นกู้ได้ตั้งแต่บัดนี้ จนถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ หรือเต็มวงเงินดำเนินโครงการแล้วแต่อย่างหนึ่งอย่างใดจะครบกำหนดก่อน

<u>วิธีปฏิบัติอื่น</u>

เป็นไปตามเอกสารแนบท้าย ดังที่ปรากฏในภาคผนวก

- <u>ประเด็นซักถามและการอภิปรายของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>

-อัตราดอกเบี้ยสำหรับบัตรเครดิตอยู่ที่เท่าใด

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า จากที่ได้ยกตัวอย่างไปคือร้อยละ ๑๘ ต่อปี แต่จริงแล้วอัตราดอกเบี้ยสำหรับบัตรเครดิตนั้นสามารถคิดได้มากกว่าร้อยละ ๑๘ ต่อปี และสำหรับโครงการนี้จะคิดอัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ ๑๐ ต่อปีเท่านั้น

-กรณีผิดนัดชำระหนี้คิดอัตราดอกเบี้ยเท่าใด

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า โครงการนี้จะไม่ได้เป็นการรีไฟแนนซ์กลับมาเป็นบัตรเครดิต แต่จะเป็นการเปลี่ยนมาเป็นสัญญากู้ยืม ให้ชำระเสร็จสิ้นภายใน ๓ ปี

- การพิจารณาว่าเป็นลูกค้าที่ดีนั้นพิจารณาอย่างไร และการคิดอัตราดอกเบี้ยสำหรับผู้ยื่นคำขอกู้แต่ละคนคิดต่างกันหรือไม่

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า การคิดอัตราดอกเบี้ยจะอยู่ที่ร้อยละ ๑๐ ต่อปี และพิจารณาการเป็นลูกหนี้ที่ดี โดยตรวจสอบประวัติข้อมูลเครดิตทางการเงิน (Credit Bureau) ซึ่งก็น่าจะสามารถทำให้เป็นที่แน่ใจได้ว่าจะไม่เป็นภาระแก่ธนาคารที่เข้าร่วมโครงการ

-กรณีผู้เข้ามาขอกู้นอกจากจะต้องมีหลักฐานเกี่ยวกับบัตรเครดิตแล้ว จะต้องมีหลักฐานอื่นหรือไม่

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า เอกสารที่ต้องนำมาแสดงประกอบการขอกู้ เช่น

๑. สำเนาบัตรประชาชน/บัตรข้าราชการ/บัตรพนักงานองค์การของรัฐ

๒. สำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้

๓. สำเนาใบสำคัญการจ่ายเงินเดือนหรือเอกสารแสดงรายได้อื่นๆ ที่เชื่อถือได้

๔. ใบแจ้งยอดบัญชีบัตรเครดิตจากสถาบันการเงินที่ต้องการรีไฟแนนซ์

๕. สำเนาใบสมรสหรือหย่า

-กรณีผู้ไม่มีรายได้ประจำ เช่น คนขับแท็กซี่ หรือแม่ค้าหาบเร่ แผงลอยจะรับพิจารณาในการให้สินเชื่อหรือไม่

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า สำหรับผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำ ดังนั้นจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามโครงการนี้ จะต้องไปใช้ตามโครงการอื่นที่เข้าคุณสมบัติต่อไป

-จากวงเงิน ๔,๕๐๐ ล้านบาท ขณะนี้ประมาณการได้หรือไม่ว่าจะมีผู้เข้าร่วมโครงการเท่าใด

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า โครงการนี้คิดว่าน่าจะไม่มากกว่าสินเชื่อรายย่อยที่ธนาคารออมสินดำเนินการมา กล่าวคือธนาคารออมสินมีผู้เข้ามาขอสินเชื่อมากกว่า ๑.๒ ล้านล้านบาท และมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ประมาณร้อยละ ๑.๒ หรือประมาณ ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท และมั่นใจว่าในความเป็นธนาคารออมสิน ผู้ใช้บริการน่าจะให้ความเชื่อถือและใช้บริการโครงการนี้กับธนาคารออมสิน

-จะมีโครงการหรือนโยบายในลักษณะนี้ต่อไปหรือไม่ เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากยอดวงเงิน ๔,๕๐๐ ล้านบาท สถิติการใช้บริการ และเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของโครงการ คาดว่าน่าจะใช้วงเงินหมดก่อนครบกำหนดโครงการในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ดังนั้น การที่รัฐบาลออกโครงการนี้มา นอกจากเพื่อเอาใจประชาชนแล้วยังเป็นการแย่งลูกค้าชั้นดีจากสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอีกด้วย ทำให้สถาบันการเงินอื่นเหล่านี้ต้องลดช่องว่างอัตราดอกเบี้ยลงมาให้ใกล้เคียงกับโครงการนี้

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า จากการที่ได้มีการประชุมหารือกัน ธนาคารออมสินได้รับนโยบายให้ดำเนินการเท่าที่ระยะเวลาโครงการได้กำหนดไว้ จึงไม่สามารถระบุได้ว่าในอนาคตจะมีโครงการในลักษณะนี้อีกหรือไม่ อีกทั้งโครงการนี้ไม่ได้มีเจตนาที่จะไปแย่งลูกค้าชั้นดีจากสถาบันการเงินอื่น แต่เพื่อเป็นการช่วยเหลือกลุ่มประชาชนเป้าหมายให้สามารถลดภาระรายจ่ายค่าดอกเบี้ยในภาวะเศรษฐกิจอย่างเช่นในปัจจุบัน

-ธนาคารออมสินได้รับนโยบายเรียกเก็บดอกเบี้ยตามโครงการในอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยของธนาคารอื่น เห็นว่าเป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำ และอาจส่งผลกระทบต่อธนาคารออมสินต้องขาดทุนจากโครงการนี้หรือไม่

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยในโครงการให้สินเชื่อกับข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ผ่านมา ซึ่งใช้อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดีหรือ MLR ประมาณไม่เกินร้อยละ ๖.๕ ต่อปีแล้ว อัตราดอกเบี้ยที่ร้อยละ ๑๐ ต่อปี สำหรับลูกค้าที่ดีก็ถือว่ามีความเพียงพอ และตั้งแต่ดำเนินโครงการจนถึงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ มีผู้ยื่นคำขอจำนวน ๓,๗๘๑ ราย วงเงินที่พิจารณา ๕๐๘ ล้านบาท มีการอนุมัติไปแล้ว ๒๓ ราย เป็นยอดเงิน ๒.๓ ล้านบาท

-กรณีลูกค้ามีบัตรเครดิตหลายใบจะมีการพิจารณาดำเนินการอย่างไร

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า ผู้ที่จะยื่นขอกู้ตามโครงการนี้กับธนาคารออมสินจะต้องยินยอมยกเลิกการใช้บัตรเครดิตทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อเป็นการควบคุมการใช้จ่ายให้มาเข้าสู่ระบบเงินกู้ กับธนาคารออมสินแทนเพียงแห่งเดียว

-ในเรื่องคุณสมบัตรผู้กู้ข้อ ๑.๕ ถ้าตรวจสอบประวัติข้อมูลเครดิตทางการเงิน (Credit Bureau) แล้วปรากฏว่ามีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จากหนี้อื่นที่ไม่ใช่บัตรเครดิตจะให้กู้หรือไม่

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า กรณีธนาคารออมสินตรวจพบว่ามีหนี้ใดก็ตามที่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จะไม่สามารถให้กู้ได้

-อัตราดอกเบี้ยกรณีผิดนัดไม่ชำระหนี้ของธนาคารออมสินมีอัตราเท่าใด

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า อัตราดอกเบี้ยจะอยู่ที่ร้อยละ ๑๕ ต่อปี

-ธนาคารออมสินคาดว่าการดำเนินการตามโครงการนี้จะก่อให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ในระบบเท่าใด

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า การดำเนินการตามโครงการนี้มีเงื่อนไขที่ค่อนข้างเข้มงวด และผู้เข้าร่วมโครงการก็มีการพิจารณาคุณสมบัติจากผู้ที่เป็นลูกหนี้ชั้นดี ดังนั้น จึงเชื่อว่าโอกาสเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) คงมีไม่มาก และคงไม่เกินสถิติที่ธนาคารออมสินเคยดำเนินการมา คือไม่เกินร้อยละ ๑.๒ ของสินเชื่อ ๑.๒ ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น NPL ประมาณ ๑๔,๔๐๐ ล้านบาท ซึ่งในจำนวนสินเชื่อดังกล่าว เกือบร้อยละ ๙๔ เป็นสินเชื่อรายย่อย

-กระทรวงการคลังจะมีการให้เงินช่วยเหลือ (Subsidy) กับธนาคารออมสิน กรณีที่ดำเนินการแล้วขาดทุนหรือไม่

ผู้แทนธนาคารออมสินได้ชี้แจงว่า เนื่องจากเงื่อนไขตามโครงการค่อนข้างเข้มงวด และการคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ถือว่ามีความเหมาะสม ประกอบกับเป็นโครงการที่ต้องการให้ความช่วยเหลือประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น การดำเนินการโครงการนี้จะไม่มีการให้ความช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนผลขาดทุนจากการดำเนินงาน (Public Service Account: PSA) จากรัฐบาลแต่อย่างใด

- <u>ข้อสังเกตของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>

-เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้กู้ที่บอกว่าผู้กู้จะต้องมีอายุไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์กรณีที่มีรายได้ประจำ และไม่เกิน ๖๕ ปีกรณีเป็นเจ้าของกิจการนั้น การกำหนดเงื่อนไขในลักษณะนี้ทำให้คาดว่าผู้ที่เข้าร่วมโครงการก็คงมีจำนวนไม่มาก และส่วนใหญ่ก็คงไม่ใช่ผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการ แต่ข้อดีสำหรับโครงการนี้ก็คือ จะเป็นการกระตุ้นให้มีการแข่งขัน เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิและมีทางเลือกมากขึ้น อีกทั้งทำให้ธนาคารอื่นๆ อาจต้องมีการปรับตัวรองรับการแข่งขันโดยลดอัตราดอกเบี้ยลงเพื่อดึงลูกค้าของตนไว้ไม่ให้มาใช้บริการของทั้ง ๓ ธนาคารที่ร่วมโครงการนี้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อประชาชน

-โครงการนี้เป็นเรื่องในระดับนโยบาย และมีระยะเวลาดำเนินการไม่ยาวนาน เนื่องจากมีผลกระทบทำให้ตลาดบัตรเครดิตเสียวินัยทางการเงิน ดังนั้น จึงคาดว่าจะสามารถบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากติดเงื่อนไขหลายๆ ประการ โดยเฉพาะคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นลูกค้าที่ดีมากๆ

<u>๔.๓ ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน)</u>

นางจิรารักษ์ กุลสิงห์ ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตภัณฑ์สินเชื่อรายย่อย ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้แทนธนาคารกรุงไทย ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ สรุปได้ ดังนี้

[2]การดำเนินการตามโครงการนี้ธนาคารกรุงไทยได้รับอนุมัติวงเงิน จำนวน ๔,๕๐๐ ล้านบาท และจะให้วงเงินกู้ได้เท่ากับจำนวนวงเงินที่เป็นหนี้บัตรเครดิต และไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยจะต้องไม่เกิน ๕ เท่าของเงินเดือน และมีหลักฐานเอกสารแสดงรายได้ประจำ มีการตรวจสอบประวัติการชำระหนี้ (Credit Bureau) เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ และต้องมีเงินเหลือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของรายได้จึงจะสามารถอนุมัติให้กู้ยืมตามโครงการนี้กับธนาคารกรุงไทยได้ ระยะเวลา ในการกู้ ๑-๓ ปี ตามความต้องการของผู้ยื่นคำขอกู้ อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ MRR+๒.๕ (ปัจจุบัน MRR = ๗.๖๒๕) ผู้กู้จะต้องเป็นผู้มีรายได้สุทธิคงเหลือเพียงพอตามเกณฑ์ชำระหนี้ของธนาคาร มีสถานะการชำระหนี้ปกติ (PL) นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ เป็นต้นไป อายุผู้กู้เมื่อรวมกับระยะเวลาผ่อนชำระแล้วจะต้องไม่เกิน ๖๐ ปี ซึ่งกรณีเกิน ๖๐ ปี จะต้องมีผู้ค้ำประกัน

- <u>**ประเด็นซักถามและการอภิปรายของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการฯ**</u>

-ปัจจุบันมีผู้ยื่นคำขอกู้กับธนาคารกรุงไทยตั้งแต่เริ่มโครงการเป็นจำนวนเท่าใด และมีการอนุมัติไปแล้วจำนวนเท่าใด

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่านับถึงปัจจุบันมีผู้สนใจติดต่อมายังธนาคารกรุงไทยกว่า ๗,๐๐๐ ราย มีผู้ยื่นคำขอแล้ว ๓,๐๒๒ ราย มีการอนุมัติสินเชื่อไปแล้วเพียง ๗ ราย จำนวนเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๒๖๐ ราย วงเงินประมาณ ๓๐ ล้านบาท

-เกี่ยวกับ Promotion Campaigns "ผ่อนดี มีโบนัส" ของธนาคารกรุงไทยมีรายละเอียดอย่างไร

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่าวัตถุประสงค์ในเบื้องต้นคือต้องการให้ลูกค้าที่เข้ามาร่วมโครงการได้พิจารณาตัวเองว่า หากต้องการเป็นลูกค้าที่ดีจึงจะได้รับการลดหย่อนอัตราดอกเบี้ย และได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ กล่าวคือ

โบนัสที่ ๑ ผ่อนดีลดหย่อนดอกเบี้ยสูงสุดร้อยละ ๑ ต่อปี สำหรับลูกค้าที่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาและมีวินัยทางการเงินที่ดี

โบนัสที่ ๒ ผ่อนดีรับสิทธิกู้เพิ่มดอกเบี้ยต่ำ สำหรับลูกค้าที่ชำระเงินถูกต้องตามเงื่อนไขตลอดอายุสัญญากู้ จะได้รับสิทธิพิเศษในการพิจารณาให้สินเชื่อเอนกประสงค์หรือสินเชื่อ กรุงไทยธนวัฏ

โบนัสที่ ๓ อุ่นใจ รับสิทธิทำประกัน เบี้ยอัตราพิเศษ ซึ่งก็แล้วแต่ความต้องการของลูกค้า และไม่ได้เป็นการบังคับให้ทำประกัน

---

[2] ผลการดำเนินงาน โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ วันที่ ๑ มิ.ย.๕๔ - ๑๘ ก.ค. ๕๔ มีผู้ยื่นกู้ จำนวน ๔,๗๗๙ ราย วงเงิน ๕๐๑.๓๐ ล้านบาท ทั้งนี้ ธนาคารฯ อนุมัติจำนวน ๑,๘๑๑ ราย คิดเป็นวงเงิน ๑๙๐.๓๐ ล้านบาท

-หลังจากครบกำหนดโครงการนี้แล้วจะมีการนำเงื่อนไขและหลักเกณฑ์นี้ไปใช้กับการกู้ยืมเงินของลูกค้าปกติหรือไม่

ผู้แทนธนาคารกรุงไทได้ชี้แจงว่าหลังจากครบกำหนดโครงการนี้ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ แล้วจะไม่มีการดำเนินการตามเกณฑ์นี้อีกต่อไป

-ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะต้องปิดบัตรเครดิตที่มีอยู่ทั้งหมดหรือไม่

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่ากรณีที่มีบัตรเครดิตหลายใบการพิจารณาให้สินเชื่อจะพิจารณาตามความสามารถ ที่จะกู้ได้ของผู้กู้เปรียบเทียบกับจำนวนหนี้ของบัตรเครดิตที่มี แต่ละบัตร ถ้าสามารถกู้ได้ตามวงเงินที่เป็นหนี้ของบัตรเครดิตใด ก็จะให้ลูกค้ายกเลิกบัตรเครดิตนั้นๆ และจะไม่มีการให้กู้เป็นส่วนๆ แต่จะให้ได้เท่ากับวงเงินที่เป็นหนี้ของบัตรเครดิตและไม่เกินวงเงินที่ลูกค้าสามารถกู้ได้ และถ้าลูกค้ารายใดมีความสามารถกู้ได้น้อยกว่าวงเงินที่เป็นหนี้บัตรเครดิตก็จะไม่อนุมัติให้กู้สำหรับลูกค้ารายนั้น

-ปัจจุบันธนาคารกรุงไทยคิดดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับผู้ที่มีรายได้และเงินเดือนประจำในอัตราเท่าใด

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่าปัจจุบันธนาคารคิดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่ที่ MRR+ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี ขณะที่สินเชื่อตามโครงการ Re-Finance อยู่ที่ MRR+ ร้อยละ ๒.๕ ต่อปีเท่านั้น

-อัตราดอกเบี้ยตามโครงการนี้ทำให้ธนาคารอื่นๆ ที่ไม่ได้ร่วมโครงการได้รับผลกระทบ ดังนั้นธนาคารกรุงไทยจะได้รับผลกระทบจากการใช้อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวนี้หรือไม่

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่า อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารกรุงไทยให้กู้สำหรับบุคคลทั่วไปที่มีรายได้ประจำคือ MRR+ ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี และตามโครงการนี้อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ MRR+ ร้อยละ ๒.๕ ต่อปี ซึ่งจะต่างกันอยู่ร้อยละ ๑.๐ ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่ไม่แตกต่างกันมาก จึงไม่ได้รับผลกระทบ

-หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ทั้งหมดของธนาคารกรุงไทยเป็นเท่าใด

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่า ในส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของสินเชื่อรายย่อยอยู่ที่ไม่เกินร้อยละ ๒ ของสินเชื่อ สำหรับภาพรวมหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ทั้งหมดต้องมีการรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง

-ผู้ที่เข้าร่วมโครงการกับธนาคารกรุงไทยและปิดบัตรเครดิตไปแล้ว หลังจากผ่อนชำระกับธนาคารจนหมดแล้วจะสามารถไปยื่นคำขอทำบัตรเครดิตกับธนาคารใดๆ ได้อีกหรือไม่

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่าสามารถดำเนินการได้ตามปกติเนื่องจากผู้ที่เข้าร่วมโครงการก็ถือว่าเป็นลูกหนี้ที่ดีอยู่แล้วตั้งแต่เข้าโครงการ ดังนั้นหลังจากชำระหนี้กับธนาคาร จนหมดแล้วจึงสามารถดำเนินการทำบัตรเครดิตใหม่กับสถาบันการเงินอื่นๆได้ตามปกติ

-การทำลายบัตรเครดิตถือว่าขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๑ หรือไม่

ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่า กรณีนี้เป็นการยินยอมที่จะไม่ใช้บัตรเครดิตจึงไม่ถือว่าเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๑

-ระยะเวลาการพิจารณาเงินกู้ใช้เวลาดำเนินการเท่าใด
ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่าระยะเวลาพิจารณาขึ้นอยู่กับเอกสารต่างๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนด
-โครงการนี้ใช้กับบัตรเครดิตทุกชนิดหรือไม่
ผู้แทนธนาคารกรุงไทยได้ชี้แจงว่าโครงการนี้ใช้กับเฉพาะบัตรเครดิตของสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม จะได้มีการพิจารณาร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเพื่อหาแนวทางดำเนินการให้ครอบคลุมถึงบัตรของสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-Bank) ด้วย

<u>๔.๔ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย</u>

นายก่อเกียรติ วงศ์อารี ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ สรุปได้ ดังนี้

ในส่วนของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจะรับผิดชอบตามโครงการนี้ในวงเงิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนเงื่อนไขทำนองเดียวกับธนาคารออมสินและธนาคารกรุงไทย กล่าวคือจะต้องเป็นลูกหนี้ที่ดี จำนวนวงเงินไม่เกิน ๕ เท่าของเงินเดือนหรือรายได้ และไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาทต่อราย ระยะเวลาผ่อน ๓ ปี อัตรากำไร (ดอกเบี้ย) ร้อยละ ๑๐ ต่อปี แต่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยใช้อัตรา SPRR +ร้อยละ ๓.๒๗๕ต่อปี (ปัจจุบัน SPRR = ร้อยละ ๗.๖๒๕ ต่อปี) และตั้งแต่เริ่มโครงการมีลูกค้าสนใจเข้ามาติดต่อประมาณกว่า ๑,๐๐๐ ราย วงเงินกว่า ๒๐๐ ล้านบาท มีการอนุมัติไปแล้ว ๑ ราย เนื่องจากอาจติดขัดในเรื่องความพร้อมของเอกสาร และคาดว่าหลังจากวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ จะมีลูกค้าเข้ามาติดต่อเพิ่มมากขึ้น

- <u>**ประเด็นซักถามและการอภิปรายของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการฯ**</u>

-อัตรากำไรของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยหรือไม่
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่ามีการปรับอัตรากำไรใหม่เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยตั้งแต่ ปี ๒๕๕๒ ใช้อัตราเดิมคือ ร้อยละ ๗.๒๕ ต่อปี
-ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นเท่าใด
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า ถ้ามีการยื่นเอกสารครบถ้วนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อจะอยู่ที่ประมาณไม่เกิน ๓ วัน เนื่องจากมีระบบในการประมวลผลและมีการตรวจสอบเอกสารเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ของธนาคารก่อนแล้ว
-สินเชื่อรายย่อย (Personal loan) ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) อยู่เท่าใด
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า เนื่องจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีโครงการลักษณะนี้อยู่แล้ว เพียงแต่แตกต่างกันเฉพาะในเรื่องอัตรากำไรคือ ร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี ระยะเวลาการกู้ ๖ ปี ดังนั้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จึงคาดว่าไม่เกินร้อยละ ๓ ของสินเชื่อ

-ลูกค้าของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจำเป็นที่จะต้องนับถือศาสนาอิสลามหรือไม่
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า ลูกค้าของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยไม่จำเป็นต้องนับถือศาสนาอิสลาม และปัจจุบันกว่าร้อยละ ๗๐ ก็ไม่ใช่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ตลอดจนพนักงานของธนาคารส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม
-กรณีทำผิดเงื่อนไขไม่สามารถชำระหนี้ได้ใช้อัตราดอกเบี้ยผิดนัดเท่าใด
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า การคิดอัตราดอกเบี้ยกรณีผิดนัดของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจะต่างจากธนาคารอื่นตรงที่จะคิดค่าปรับเฉพาะยอดหนี้งวดที่ไม่ได้มีการชำระ จะไม่คิดยอดทั้งหมดของวงเงินกู้อย่างเช่นธนาคารทั่วๆ ไป ซึ่งอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำอยู่ที่ร้อยละ ๑๘ ต่อปี
-สินเชื่อรากหญ้าคืออะไร
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า สินเชื่อรากหญ้าคือสินเชื่อสำหรับผู้มีรายได้น้อย คือประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาทต่อปี โดยเริ่มดำเนินการในพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้ และเริ่มที่จังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดแรก เนื่องจากมีผู้ที่มีรายได้น้อยมากที่สุด การให้สินเชื่อจะมีการจัดลำดับความจนในการพิจารณา ทั้งเรื่องรายได้ ครอบครัว และอื่นๆ เป็นลักษณะให้สินเชื่อเพื่อให้ไปสร้างอาชีพ วงเงินกู้ประมาณไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อราย และมีผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านนั้นๆ มีคนประสานงานในพื้นที่ชุมชนเพื่อดูแลลูกค้าให้กับธนาคาร และอาศัยความเชื่อใจของคนในพื้นที่เป็นหลัก มีการดำเนินการไปแล้วในวงเงินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท
-ปัจจุบันธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีการให้บริการบัตรเครดิตหรือไม่ และธนาคารอิสลามในต่างประเทศมีการให้บริการหรือไม่
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยยังไม่มีการให้บริการในเรื่องบัตรเครดิต แต่ในอนาคตกำลังจะมีโครงการให้บริการเกี่ยวกับบัตรเครดิต ส่วนธนาคารอิสลามในต่างประเทศมีการให้บริการบัตรเครดิตไปบ้างแล้ว แต่ต้องอิงกับบัตรธนาคารอื่นๆ
-ผู้ที่เข้าร่วมโครงการกับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต้องยกเลิกบัตรเครดิตทั้งหมดหรือไม่
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า การยกเลิกบัตรเครดิตจะพิจารณาบัตรเครดิตแต่ละใบตามวงเงินกู้ที่อนุมัติและความสามารถในการชำระหนี้
-การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจะต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำหรือไม่
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า ในการพิจารณาอนุมัติวงเงิน จะให้ความสำคัญกับรายได้ที่เป็นรายได้ประจำ ส่วนรายได้อื่นๆ เป็นเพียงส่วนประกอบการพิจาณาเท่านั้น
-ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับโครงการนี้มีอะไรบ้าง และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยคาดการณ์ว่าจะมี หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) หรือไม่
ผู้แทนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่าปัญหาที่เกิดขึ้นน่าจะอยู่ที่เงื่อนไขของผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการ เช่น ผู้ที่อายุเกิน ๖๐ ปี แต่ยังมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ ซึ่งจะได้มีการประชุมหา

ทางออกต่อไป สำรับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) น่าจะมีบ้างเล็กน้อย แต่คงจะไม่เกินร้อยละ ๒ ของสินเชื่อ

<u>๔.๕ ธนาคารซิตี้แบงก์ สาขากรุงเทพ (ประเทศไทย) จำกัด</u>

นายนาคร วรกานนท์ รักษาการผู้จัดการแผนกบริหารพอร์ตบัตรเครดิต เป็นผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ สาขากรุงเทพ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว สรุปได้ ดังนี้ ธนาคารซิตี้แบงก์ ได้รับทราบการดำเนินโครงการลดภาระการผ่อนชำระหนี้บัตรเครดิตของธนาคารภาครัฐทั้ง ๓ แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามแห่งประเทศ แล้วเข้าใจว่าเป็นเจตนาดีของโครงการที่จะช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของประชาชน แต่ยังไม่ทราบรายละเอียดและเงื่อนไขของโครงการจะก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวหรือไม่ รวมทั้งการตอบสนองต่อโครงการของลูกค้าในภาพรวมในขณะนี้ก็ยังไม่ได้มีสัญญาณบ่งชี้ใดๆ ให้เห็นชัดเจนถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับโครงการนี้ เช่น ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยต่อตลาดบัตรเครดิต จำนวนลูกค้าผู้ที่เข้าร่วมโครงการ วงเงินที่ยื่นคำขอและอนุมัติ เป็นต้น สำหรับในส่วนลูกค้าของธนาคารซิตี้แบงก์นั้น คงต้องใช้เวลาอีกสักระยะหนึ่งจึงจะทราบผลกระทบจากโครงการนี้

- **<u>ประเด็นซักถามและการอภิปรายของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>**

- มุมมองของธนาคารซิตี้แบงก์ เกี่ยวกับโครงการนี้เป็นอย่างไร

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า

(๑) อัตราดอกเบี้ย (Pricing) ของโครงการที่กำหนดไว้ร้อยละ ๑๐ ต่อปี คงไม่มีธนาคารพาณิชย์เอกชนรายใดที่จะสามารถแข่งขันได้เพราะไม่คุ้มค่าการตลาด แต่เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการจะเห็นได้ว่า เป็นการลดภาระการผ่อนชำระหนี้ให้ต่ำลงจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดบัตรเครดิตที่ร้อยละ ๒๐ เหลือร้อยละ ๑๐ ต่อปี อีกทั้งเพื่อดึงลูกค้าที่ดีออกมาจากระบบหนี้เสีย

(๒) ในระยะสั้น ผู้ที่จะได้รับประโยชน์คือลูกค้าหนี้บัตรเครดิต แต่ในระยะยาวจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการแข่งขันของระบบสถาบันการเงิน (Competition breakdown)

-หลังจากดำเนินโครงการนี้ไปสักระยะหนึ่งเป็นไปได้หรือไม่ที่จะมีธนาคารพาณิชย์เอกชนลดอัตราดอกเบี้ยลงมา เพื่อไม่ให้ลูกค้าที่ดีของธนาคารไปเข้าร่วมโครงการนี้กับธนาคารภาครัฐทั้ง ๓ แห่ง

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วถึงวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ประชาชนขีดความสามารถที่จะจ่ายชำระหนี้ได้ในระยะยาว แต่ก็ยังมีมุมมองอื่นให้พิจารณานอกเหนือจากเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าของธนาคารพาณิชย์เอกชน ได้แก่ การกำหนดวงเงินขั้นต่ำที่ลูกค้าต้องชำระ (Minimum Payment Due) ซึ่งปัจจุบันต้องชำระร้อยละ ๑๐ ของยอดที่ต้องชำระ และถ้าธนาคารสามารถที่จะลดวงเงินที่ต้องชำระลงมาเป็นร้อยละ ๘ หรือร้อยละ ๕ ของยอดที่ต้องชำระ ก็

สามารถตอบสนองลูกค้าได้เช่นเดียวกัน แทนที่จะแข่งขันกันลดอัตราดอกเบี้ย อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์เอกชนอยู่ที่ร้อยละ ๒๐ ต่อปี ถือว่าต่ำกว่าหลายๆ ประเทศมากอยู่แล้ว

-คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒๐ ต่อปี กับลูกค้าทุกคนหรือไม่

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า มีโปรแกรมอัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าแต่ละรายอยู่แล้วโดยแบ่งเป็นลูกค้าชั้นดี-ไม่ดี เพื่อเป็นการรักษาฐานลูกค้าในระยะยาว แต่การที่จะให้ลดอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ ๒๐ มาเป็นร้อยละ ๑๐ ต่อปีนั้น คงไม่สามารถดำเนินการได้ หรือถ้าทางการต้องการกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันขึ้นจริง สมควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับประมาณร้อยละ ๑๘ ต่อปี ก็น่าจะส่งเสริมให้มีการแข่งขันในระหว่างธนาคารพาณิชย์เอกชน

-การกำหนดอัตราดอกเบี้ย (Pricing) ของธนาคารพาณิชย์ที่ร้อยละ ๒๐ ต่อปี กับลูกค้าทั้งกลุ่ม เป็นการลงโทษที่รุนแรง อีกทั้งไม่ควรนำมาใช้รวมกันทั้งลูกค้าที่ดีและไม่ดี เพราะถือว่า ไม่เป็นธรรมกับลูกค้าที่ดี

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ในระยะแรกคงยังไม่สามารถระบุได้ว่าลูกค้ารายใดเป็นลูกค้าที่ดีหรือไม่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป จึงจะสามารถแยกลูกค้ารายใดเป็นลูกค้าที่ดี หลังจากนั้นธนาคารก็จะมีการปรับโปรแกรมสำหรับลูกค้าที่ดีเพื่อดึงลูกค้าที่ดีเหล่านี้ไว้ ประกอบกับในปัจจุบันมีการแข่งขันค่อนข้างสูง ทำให้ธนาคารแต่ละแห่งจะมีวิธีการดึงลูกค้าของตนเอาไว้อยู่แล้ว สำหรับธนาคารซิตี้แบงก์นอกจากจะมีวิธีการในการดึงลูกค้าที่ดีไว้แล้ว ยังมีวิธีการดูแลลูกค้าที่มีเหตุผลที่ดีที่ไม่มีกำลังความสามารถจ่ายชำระหนี้ได้อีกด้วย เช่น การกำหนดวงเงินขั้นต่ำที่ลูกค้าต้องชำระ เป็นต้น

-ธนาคารซิตี้แบงก์มีรางวัล (Reward) สำหรับลูกค้าที่ดี และมีการลงโทษ (Penalty) ลูกค้าที่ไม่ดีหรือไม่

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ธนาคารจะไม่มีการลงโทษ(Penalty) ลูกค้าที่ทำไม่ดี แต่ในขณะเดียวกันมีรางวัล (Reward) สำหรับลูกค้าที่ไม่ดีด้วยซ้ำไป หากลูกค้ามีเหตุผลที่ดีที่ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ ก็จะมีโปรแกรมบางอย่างสำหรับลูกค้ารายนั้นๆ ตลอดจนมีโทรศัพท์สายด่วนซิตี้แคร์ เพื่อให้ลูกค้าโทรไปแจ้งกรณีที่ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา

-การรายงานข้อมูลเครดิตทางการเงิน (Credit Bureau) ของธนาคารซิตี้แบงก์ มีการรายงานอย่างไรและมีลูกค้ามาร้องเรียนหรือไม่

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่าในรายละเอียดขอกลับไปตรวจสอบกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องอีกครั้งเนื่องจากยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

-อัตราดอกเบี้ยที่ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ให้ข้อมูลว่าของประเทศไทยต่ำกว่าในหลายประเทศนั้น ขอให้ยกตัวอย่างได้หรือไม่

ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ตัวอย่างเช่นประเทศอินโดนีเซีย อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๔๐ ต่อปี แต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว ทางธนาคารขอกลับไปตรวจสอบ ความชัดเจนอีกครั้ง

-นิยามคำว่า "วินัยทางการเงิน" ลูกค้าบัตรเครดิต ของธนาคารซิตี้แบงก์ หมายความว่าอย่างไร
ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า "วินัยทางการเงิน" คือการใช้เงินให้เหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับ กล่าวคือ มีรายได้เท่าใด เก็บออมเท่าใด เหลือไว้ใช้จ่ายเท่าใด ต้องมีการวางแผนในการใช้เงินอย่างระมัดระวัง เนื่องจากการใช้บัตรเครดิตเป็นการนำเงินในอนาคตมาใช้จ่าย อีกทั้งต้องนำเอาอัตราดอกเบี้ย หรือราคา (Pricing) มาพิจารณาให้ดี เพราะราคายิ่งถูกยิ่งซื้อมาก ก็จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ถดถอยลงได้

-การออกบัตรเครดิตให้กับลูกค้าของธนาคารมีเกณฑ์พิจารณาอย่างไร เนื่องจากปัจจุบันมีการออกบัตรเครดิตให้ลูกค้าง่ายเกินไป และการที่มีผู้ใช้บัตรเครดิตจำนวนมาก เมื่อมีการผิดนัดชำระหนี้ก็จะเป็นประโยชน์กับธนาคารผู้ออกบัตรเครดิต
ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า สำหรับธนาคารพาณิชย์เอกชนอื่นไม่อาจทราบว่ามีเกณฑ์พิจารณาอย่างไร แต่สำหรับธนาคารซิตี้แบงก์นั้น เงื่อนไขการออกบัตรเครดิตใหม่ให้ลูกค้าค่อนข้างเข้มงวดกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น เพราะมีกระบวนการตรวจสอบอยู่พอสมควร แต่ในกรณีการออกบัตรเครดิตโดยอาศัยเครดิตของลูกค้าเดิม หรือที่เรียกว่าการออกบัตรเสริมใบที่ ๒ หรือ ๓ ภายในวงเงินเครดิตเดิมนั้นเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ทุกธนาคารสามารถออกให้โดยง่ายอยู่แล้ว เพื่อจำกัดความเสี่ยงด้วยการจำกัดวงเงินไว้เท่าเดิม

-ธนาคารพาณิชย์สามารถทราบหรือไม่ว่าลูกค้าของตนถือบัตรเครดิตจำนวนเท่าใด
ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ในส่วนของธนาคารซิตี้แบงก์จะทราบแต่เพียงว่าลูกค้าถือบัตรของซิตี้แบงก์จำนวนกี่ใบเท่านั้น

-กรณีลูกค้าผิดนัดไม่ชำระหนี้จะมีการฟ้องร้องภายในกี่ปี
ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ขออนุญาตตรวจสอบกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และแจ้งกลับมายังคณะอนุกรรมาธิการอีกครั้ง

-ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการออกข้อบังคับเกี่ยวกับการทวงหนี้ลูกค้าอย่างเหมาะสม ดังนั้น ธนาคารซิตี้แบงก์มีวิธีการเรียกชำระหนี้อย่างไร ที่เข้าข่ายผิดระเบียบนี้หรือไม่
ผู้แทนธนาคารซิตี้แบงก์ ชี้แจงว่า ธนาคารซิตี้แบงก์มีการดำเนินการอย่างโปร่งใส และสามารถให้ตรวจสอบการดำเนินงานได้ ปัจจุบันคงไม่มีธนาคารพาณิชย์แห่งใดไปดำเนินการที่ขัดกับระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย

- <u>ข้อสังเกตของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>

-วัตถุประสงค์ของโครงการลดภาระการผ่อนชำระหนี้บัตรเครดิต เพื่อกระตุ้นตลาดบัตรเครดิตโดยการคัดเลือกลูกค้าที่ดีให้ได้รับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงร้อยละ ๑๐ ต่อปี เป็นการป้องกันไม่ให้ลูกค้าที่ดีถูกเอาเปรียบ

<u>๔.๖ บริษัทอิออน ธนสินทรัพย์ จำกัด (มหาชน)</u>

บริษัทอิออน ธนสินทรัพย์ จำกัด (มหาชน) มิใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) ที่ออกบัตรเครดิตของตนเอง โดยได้ส่งนางจิรพร คงเจริญวานิชย์ ผู้อำนวยการฝ่ายอนุมัติสินเชื่อและนางสิริพร ธรรมวาทิตย์ ผู้อำนวยการติดตามทวงถามหนี้ เป็นผู้แทนบริษัทเข้าชี้แจงต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ สรุปได้ ดังนี้

เนื่องจาก บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินรายย่อยที่ให้บริการบัตรเครดิตกับลูกค้า หลังจากนโยบายนี้ออกมาในภาพรวมยังไม่ได้รับผลกระทบ เพราะยังมีลูกค้าที่เข้าโครงการนี้ค่อนข้างน้อยเนื่องจากขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าและการตัดสินใจของแต่ละธนาคารด้วย

- **<u>ประเด็นซักถามและการอภิปรายของที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ</u>**

- ปัจจุบัน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ คิดดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าในอัตราเท่าใด

ผู้แทน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ชี้แจงว่า เนื่องจาก บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีการแบ่งสินเชื่อเป็น ๒ ประเภท คือ สินเชื่อบุคคล และบัตรเครดิต โดยในส่วนของบัตรเครดิตก็จะคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๒๐ และสินเชื่อบุคคลแบ่งย่อยเป็นสินเชื่อเช่าซื้อ และสินเชื่อเงินกู้ ซึ่งคิดอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ไม่เกินร้อยละ ๒๘ และกรณีผิดนัดชำระหนี้ก็จะมีเบี้ยปรับหรือค่าธรรมเนียมการติดตามทวงถามหนี้สูงสุดไม่เกินเดือนละ ๓๘๐ บาท หรือคิดตามจำนวนวันที่ผิดนัดชำระหนี้ประมาณวันละ ๒๐ บาท

- บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ ให้สินเชื่อระหว่างสินเชื่อเงินกู้กับสินเชื่อเช่าซื้อ วงเงินต่างกันหรือไม่

ผู้แทน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ชี้แจงว่า วงเงินการให้สินเชื่อเป็นไปตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดคือไม่เกิน ๕ เท่าของเงินเดือนหรือรายได้ แต่โดยระบบภายในจะมีการบริหารการให้วงเงินของลูกค้าแต่ละคนอยู่แล้วตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก แต่อย่างไรก็ตามก็จะไม่เกิน ๕ เท่า

- ปัจจุบันลูกค้าของ บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ มีจำนวนเท่าใด

ผู้แทน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ชี้แจงว่า สำหรับรายการที่ยังมีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน (Active ID) ประมาณ ๑.๙ ล้านราย วงเงินทั้งหมดประมาณ ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL: Non Performing Loan) ประมาณร้อยละ ๑.๕

- สัดส่วนสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อเช่าซื้อของ บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ เป็นจำนวนเท่าใด

ผู้แทน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ชี้แจงว่า สินเชื่อเช่าซื้อจะมีจำนวนที่สูงกว่าสินเชื่อเงินกู้ส่วนบุคคล

- การส่งข้อมูล Credit Bureau บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ ดำเนินการอย่างไร ผู้แทน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ชี้แจงว่า การส่งข้อมูล Credit Bureau เป็นหน้าที่ของสมาชิกที่จะต้องส่งอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นลูกค้าที่ดีหรือไม่ดี โดยจะส่งทุกเดือนหลังปิดรอบบัญชี ซึ่ง บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ จะปิดรอบบัญชีทุกวันที่ ๒๐-๒๑ ของทุกเดือน

- อัตราดอกเบี้ยสำหรับบัตรเครดิตของ บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ ร้อยละ ๒๐ จะสามารถลดลงมาได้อีกหรือไม่

ผู้แทน บมจ. อิออน ธนสินทรัพย์ชี้แจงว่า สำหรับลูกค้าพิเศษ (VIP) ที่มีประวัติการชำระหนี้ที่ดี เป็นสมาชิกมาเป็นเวลานานก็สามารถลดอัตราดอกเบี้ยลงมาได้แต่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๘

<u>๔.๗ ความเห็นจากนักวิชาการสถาบันที่เป็นกลาง</u>

ดร.ชัยสิทธิ์ อนุชิตวรวงศ์ Research Fellow เป็นผู้แทนจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ให้ความเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการ สรุปได้ ดังนี้

- <u>ประเด็นสนทนาแลกเปลี่ยน</u>

-ลักษณะของโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

-ควรมีการแทรกแซงหรือไม่

-ทั้งสามธนาคารมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอะไร ธนาคารบางแห่งควรทำหน้าที่เป็น Development Bank ใช่หรือไม่

- <u>ลักษณะของโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต</u>

รัฐบาลใช้กลไกที่ดำเนินการโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐโดยมี ๓ สถาบันหลักคือ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสินและธนาคารอิสลาม โครงการรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิตนี้ทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตที่มีประวัติการจ่ายชำระดีย้ายหนี้บัตรเครดิตมาอยู่กับธนาคารทั้ง ๓ แห่งนี้ โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการเบื้องต้น คือ

-อายุ ๒๐ ปีขึ้น แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี (กรณีรายได้ประจำ) หรือไม่เกิน ๖๕ ปี (กรณีเป็นเจ้าของกิจการ)

-มีรายได้และอาชีพแน่นอน

-หนี้บัตรเครดิตกับธนาคารพาณิชย์ โดยที่ไม่รวมถึงบัตรเครดิตที่ออกโดย Non-banks

-จำนวนเงินให้กู้ : ไม่เกิน ๕ เท่าของเงินเดือนหรือเงินได้สุทธิ และไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท

โดยรวมแล้ว โครงการนี้ดูเหมือนว่าจะช่วยเหลือลูกค้าชั้นดีของธนาคารผู้ออกบัตร โดยมีภาระบัตรเครดิตในการจ่ายชำระขั้นต่ำ ๑๐% แต่ไม่เคยมีประวัติเสียหรือผิดนัดชำระเป็นหนี้ NPL มาก่อน โดยการดำเนินโครงการรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิตนี้มีจุดประสงค์ส่วนหนึ่งหวังที่จะกระตุ้นการแข่งขันทางด้านราคาของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรเครดิตในระบบ

แม้ว่ารัฐบาลอาจจะประสงค์ดีที่จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน (โดยประโยชน์ตกแก่คนบางกลุ่มซึ่งอาจไม่ได้จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเลย) แต่รัฐบาลควรเข้ามาแทรกแซงตลาดด้วยโครงการลักษณะนี้หรือไม่ การกระทำนี้จะสร้างความบิดเบือนในตลาดสินเชื่อบัตรเครดิตหรือไม่ ควรมีการแทรกแซงหรือไม่

การจะตอบคำถามนี้คงต้องย้อนกลับไปดูว่า รัฐบาลมีเป้าหมายหลักอะไรบ้าง ทั้งนี้ในทางทฤษฎี รัฐบาลมีเป้าหมายสูงสุด คือ

๑. การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิตและจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การกระจายรายได้และทรัพย์สิน : ใช้นโยบายการเงิน การคลัง

๓. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ด้านราคา การจ้างงาน ดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น

๔. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (การสะสมทุน การออม การเพิ่มผลิตภาพการผลิต เป็นต้น)

อย่างไรก็ดี สถาบันการเงินรัฐซึ่งโดยปกติควรทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่กลับเลือกที่จะมาดำเนินการแทรกแซงตลาดด้วยโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตซึ่งมีแนวโน้มที่จะเอื้อประโยชน์แก่กลุ่มคนบางประเภทเท่านั้น นอกจากนั้ หนี้บัตรเครดิตที่เกิดขึ้นก็มักจะเกิดจากค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคมากกว่าที่จะเป็นการลงทุนเพื่อทำธุรกิจ โดยรวมแล้วจึงไม่น่าจำเป็นที่จะต้องลงมาแข่งขันกับภาคเอกชน โดยดึงลูกค้าบัตรเครดิตที่ดีจากธนาคารพาณิชย์ แม้ว่าจะมีเจตนาที่ดีก็ตาม แต่อาจไม่สอดคล้องกับหลักการที่หน่วยงานของรัฐควรจะทำใช่หรือไม่

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ธ.กรุงไทยเองก็มีบริษัทลูก KTC[3] ที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่แล้ว หากธนาคารต้องการช่วยเหลือผู้ถือบัตรเครดิตชั้นดีจริง ก็น่าจะดำเนินการผ่าน KTC โดยเปิดให้มีการ refinance หนี้บัตรเครดิตจากธนาคารพาณิชย์หรือ Non-bank ก็ได้ และผันตัวเป็นผู้นำตลาด

นอกจากนั้น ที่ผ่านมาในช่วงเวลาต่างๆ ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งก็เคยเปิดโอกาสให้มีการ refinance หนี้บัตรเครดิตอยู่แล้ว หรือในกรณี ธนาคารอิสลามฯ เองก็มีบริการด้านนี้มาโดยตลอด เพียงแต่เงื่อนไขอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเมื่อเทียบกับโครงการที่รัฐอุดหนุน โดยรวมแล้วจึงคาดได้ว่าน่าจะเป็นกลยุทธ์ของแต่ละธนาคาร ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของตลาดในแต่ละช่วงเวลา

ทั้ง ๓ ธนาคารมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอย่างไร

- ธนาคารออมสิน

เป็นสถาบันการเงินที่มั่นคงเพื่อการออม เพื่อการลงทุนและพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

---

[3] KTB ถือหุ้นใหญ่โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ๕๕.๑๒% (๖,๑๖๕.๕๓ m.shares * ๕.๑๕ = ๓๐ billion baht) + GSB ๐.๗๒% ในขณะที่ KTC ถือหุ้นใหญ่โดย KTB ๔๙.๔๕% (๑๒๗ m. shares * ๑๐ = ๑.๒๗ billion baht) มีจำนวนบัญชี ๒.๒๖ ล้านบัญชี แบ่งเป็นจำนวนบัตรเครดิต ๑.๗๒๕ ล้านบัญชี (เท่ากับมูลค่าลูกหนี้บัตรเครดิตสุทธิ ๓.๔ หมื่นล้านบาท) และ KTC Cash ๐.๕๒๙ ล้านบัญชี

- ธนาคารกรุงไทย

ธนาคารแสนสะดวก (The Convenience Bank) สำหรับลูกค้ารายย่อย ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และสถาบัน เป็นสถาบันการเงินชั้นนำ ที่มุ่งเน้นการให้บริการที่เป็นเลิศ สามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมการสร้างทุนทางปัญญา ยึดมั่นในหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

- ธนาคารอิสลาม

ธนาคารจึงมุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ปรับปรุงภาพลักษณ์ให้ทันสมัย และให้บริการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของลูกค้า ภายใต้หลักคุณธรรมที่ใส่ใจ ห่วงใยทุกกลุ่มสังคม เคร่งครัดในหลักศาสนาอิสลาม ยึดมั่นในสัญญาที่ตกลง และบริหารงานด้วยความ โปร่งใส ด้วยเหตุนี้ธนาคารอิสลาม จึงเป็นธนาคารที่แตกต่างและ ทางเลือกใหม่ให้กับทุกคน ไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา ปัจจุบันธนาคารอิสลามมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง มีสาขา ๕๘ แห่งครอบคลุมทุกภูมิภาค

โดยรวม หากพิจารณาถึงความเหมาะสมแล้ว โดยเฉพาะ ธนาคารออมสิน จากวัตถุประสงค์และพันธกิจ ธ.ออมสินควรทำหน้าที่เสมือนเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากที่ดำเนินควบคู่ไปกับ ธ.ก.ส. แทนที่จะมาทำโครงการเชิงพาณิชย์ซึ่งอาจเบี่ยงเบนไปจากจุดประสงค์ของธนาคาร อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาดูเหมือนว่า ทั้ง ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. ยังไม่ได้ดำเนินบทบาทด้านการพัฒนาได้ดีนักเหมือนธนาคารเพื่อการพัฒนาในต่างประเทศ ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดสรรเงินทุนในทางการเงิน แต่ไม่ได้มีการพัฒนาและสร้างความเชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือทางเทคนิคในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่าที่ควร

- <u>ผลดีและผลเสียของโครงการ</u>

- ผู้ถือบัตรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลดี : - มีภาระอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลง

- การรวมหนี้บัตรเครดิต (debt consolidation) เป็นหนี้ก้อนเดียวและมีกำหนดแบ่งจ่ายเป็นรายงวด โดยที่อัตราดอกเบี้ยถูกลง และค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดถูกลงก็จะทำให้ มีรายได้คงเหลือเพิ่มขึ้น
- ผู้เข้าร่วมโครงการไม่สูญเสียคะแนนเครดิต เพราะยังเป็นหนี้ดี แต่ถ้าในกรณีที่ไม่ได้โอนหนี้ตามโครงการ และดำเนินต่อไปจนกระทั่งไม่สามารถผ่อนคืนเงินกู้ได้ และต้องขอขอปรับลดอัตราดอกเบี้ยกับเจ้าหนี้บัตรเครดิตปัจจุบันเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ ก็อาจมีผลต่อคะแนนเครดิตสำหรับการก่อหนี้ในภายภาคหน้าได้

ผลเสีย : - โครงการอาจมีผลบิดเบือนพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการได้โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการทางเงินที่ดีพอ ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อหนี้ในลักษณะอื่นเพิ่มขึ้นได้ผลการศึกษาในต่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่โอนหนี้บัตรเครดิตแล้ว

มักจะมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและมีโอกาสก่อหนี้เพิ่มเติม ทำให้ปัญหาหนี้สินไม่หมดไป ในกรณีเท่ากับว่า โครงการได้ไปทำลายวินัยทางการเงินของผู้ใช้บัตรเครดิต

- ผู้เข้าร่วมโครงการต้องยกเลิกบัตรเครดิต ทำให้ความยืดหยุ่นในการรักษาระดับการบริโภค (Consumption smoothing) หมดไป

- ธนาคารพาณิชย์

ผลดี : - อาจกระตุ้นให้ธนาคารพาณิชย์หันมาให้ความสำคัญกับการแข่งขันและรักษาฐานลูกค้าประวัติดีมากขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการคิดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าอัตราเพดานที่กฎหมายกำหนดไว้

ผลเสีย : - น่าจะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี เพราะถูกดึงลูกค้าดีไป

- โครงการคงไม่สามารถกระตุ้นการแข่งขันได้ในระยะสั้น และไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยถูกลงได้ตามที่คาดหมายเพราะมีต้นทุนการให้บริการที่สูง นอกจากนั้น หากพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้ใช้บัตรเครดิต พบว่า กลุ่มที่ชำระขั้นต่ำมีเพียงร้อยละ ๔๐ ในขณะที่ร้อยละ ๖๐ จ่ายเต็มจำนวน ซึ่งทำให้ธนาคารไม่ได้รับประโยชน์จากกลุ่มที่จ่ายเต็มจำนวน

- ธนาคารที่เข้าร่วมโครงการ

ผลดี: - ถ้ามีการ screen ก็อาจจะได้พอร์ตลูกค้าชั้นดีและอาจสร้างเป็นความสัมพันธ์ระยะยาวได้

ผลเสีย: - ทำให้หน้าที่หลักอาจเบี่ยงเบนไปจากที่ควรจะเป็น

- มีความเสี่ยงหากลูกหนี้ที่รับโอนมาไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ทำให้เกิดเป็น NPL

- ควบคุมพฤติกรรมของลูกหนี้ได้ยากที่จะไม่ให้ไปก่อหนี้เพิ่มเติมในลักษณะอื่น

- <u>ข้อสังเกต</u>

- แม้ว่ากระบวนการพิจารณาจะคำนึงถึงบัญชีหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิต แต่ควรพิจารณาไปถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายในช่วงที่ผ่านมาว่ามีลักษณะอย่างไร มีแนวโน้มก่อหนี้เกินตัวมากน้อยเพียงไร
- การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตายตัวที่ร้อยละ ๑๐ อาจไม่เหมาะสมในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในช่วงขาขึ้น
- มีเพียงธนาคารกรุงไทย ที่มีโปรโมชั่นในกรณีที่ผู้กู้มีวินัยทางการเงิน ก็จะได้ลดอัตราดอกเบี้ยลง ธนาคารอื่น? วิธีปฏิบัตินี้ทำให้เลือกโอนมาที่ ธนาคารกรุงไทย หรือไม่
- สามารถโปะเงินกู้ได้หรือไม่ เพราะถ้าจะส่งเสริมวินัยทางการเงินก็น่าจะมีเงื่อนไขนี้ให้ด้วย ทำให้หลุดจากวงจรการเป็นหนี้ได้เร็วขึ้น แต่อาจเป็นต้นทุนสำหรับธนาคารทั้ง ๓ แห่ง
- การให้เจตจำนงว่าจะไม่ก่อภาระหนี้บัตรเครดิตเพิ่มเติมในระยะเวลา ๑ ปี สามารถทำได้จริงหรือไม่ในทางปฏิบัติ นอกเสียจากว่า ธนาคารจะมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ ซึ่งจะเป็นต้นทุนเพิ่มเติมของธนาคาร

บทที่ ๕
ข้อพิจารณา

<u>ประเด็นพื้นฐาน</u>

๑.) โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ริเริ่ม โดยให้ ๓ ธนาคารของรัฐ คือธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งมีความคุ้นเคยเกี่ยวกับหนี้บัตรเครดิต อันเป็นสินเชื่อบุคคลรายย่อย (Personal Loan) อย่างหนึ่งเป็นอย่างดี โดยดูได้จากหลักเกณฑ์ที่ใช้ของ ๓ ธนาคารที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น จึงไม่มีปัญหาด้านการปฏิบัติตามนโยบายนี้ (ดูภาคผนวกตารางโครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิตของ ๓ ธนาคาร)

๒.) โครงการนี้เป็นโครงการหาเสียงของรับบาลก่อนการเลือกตั้งหรือไม่ แม้คำตอบของผู้แทนกระทรวงการคลัง ก็คือ "ไม่" เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลจะต้องมีการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อขอใช้วงเงิน แต่โครงการนี้ไม่ได้มีการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อขอใช้วงเงินดำเนินโครงการแต่ประการใด แต่เป็นความร่วมมือกันในระหว่างสถาบันการเงินของรัฐ ๓ แห่ง เนื่องจากเป็นธุรกรรมทางการเงินที่เป็นภารกิจของธนาคารที่สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว ซึ่งทั้ง ๓ ธนาคาร ที่เข้าร่วมได้ มีการพิจารณาโดยรอบคอบแล้วว่าจะไม่ก่อให้เกิดภาระกับธนาคาร นอกจากนั้นหากดูคำแถลงนโยบายของรัฐบาล (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ต่อรัฐสภาก่อนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในหัวข้อที่ ๓.๕ เรื่อง นโยบายสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เอกสารอ้างอิงลำดับที่๑๓) ได้ระบุอยู่ในนโยบายของรัฐบาลแล้วว่ารัฐบาลจะมีการ "ปรับโครงสร้างหนี้ภาคประชาชน เพื่อนำไปสู่การลดหนี้ หรือยืดระยะเวลาชำระหนี้ หรือลดอัตราดอกเบี้ย หรือพักชำระดอกเบี้ย" ก็ตาม แต่การที่โครงการนี้ได้จัดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้งเพียงเดือนเศษ ทำให้มีการมองได้ว่าเป็นการหาเสียงของรัฐบาล

๓.) เป็นการแทรกแซงตลาดหรือไม่ ในการที่กระทรวงการคลังริเริ่มโครงการนี้ขึ้น ซึ่งเดิมลูกค้าบัตรเครดิตปกติ (PL) ที่ผ่อนชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ ๒๐ ต่อปี มาเสียในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ หากเข้าโครงการ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายลูกค้าชั้นดีจากธนาคารพาณิชย์ของเอกชนมาเป็นลูกค้าของธนาคารของรัฐ ๓ แห่งแทน ซึ่งนักวิชาการบางท่านเห็นมองว่าไม่ควรมีการแทรกแซง เนื่องจาก ขัดกับเป้าหมายหลักของรัฐบาล ๔ ข้อ (การจัดสรรทรัพยากร, การกระจายรายได้, การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ) อย่างไรก็ดี คณะอนุกรรมาธิการมองว่าเนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบเสรีในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เพราะยังมีการผูกขาดและฮั๊วกันอยู่ในระบบเศรษฐกิจ เพื่อเอาเปรียบลูกค้าอยู่ ดังนั้นระบบเศรษฐกิจแบบเสรีจึงไม่ใช่มีแต่คำว่า free อย่างเดียว ถ้าคำนึงถึงมิติของความเป็นธรรม

ด้วยก็ควรจะเป็นระบบที่มีทั้ง free และ fair เมื่อระบบยังไม่มีคำว่า fair รัฐบาลก็ควรเข้าแทรกแซงได้บ้าง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมหรือประชาชนไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในการถูกกำหนดราคาดอกเบี้ยแต่เพียงฝ่ายเดียว

๔.) ในทางปฏิบัติ โครงการนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการประเมิน กล่าวคือ หากประเมินว่าโครงการนี้จะต้องทำให้อัตราดอกเบี้ยในการผ่อนชำระหนี้บัตรเครดิตลดลงจากร้อยละ ๒๐ ต่อปีมาเป็นร้อยละ ๑๐ ต่อปีตามโครงการ ในอัตราเดียวกันทั้งหมด ทั้งสถาบันการเงินภาครัฐและเอกชน ก็ต้องถือว่าโครงการนี้สำเร็จเพียงครึ่งเดียว คือ ธนาคารรัฐจะทำได้ แต่ธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและบริษัทเอกชน (Non-bank) จะไม่สามารถทำได้ แต่หากประเมินโครงการนี้โดยแยกธนาคารของรัฐเป็นอัตราหนึ่ง คือ จากร้อยละ ๒๐ เป็นร้อยละ ๑๐ (ตามที่ธนาคารของรัฐชี้แจง) ธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและบริษัทเอกชน (Non-bank) เป็นอีกอัตราหนึ่ง จากร้อยละ ๒๐ เป็นร้อยละ ๑๘ (ตามที่ผู้แทนของธนาคารซิตี้แบงก์ สาขากรุงเทพฯ และ บมจ.อิออนธนสินทรัพย์ ชี้แจง) ก็น่าจะถือว่าโครงการนี้ประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ เพราะอย่างน้อยก็ทำให้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ของเอกชนที่คิดกับลูกหนี้บัตรเครดิตลดลงได้อย่างน้อยร้อยละ ๒

๕.) เป็นโครงการระยะสั้นหรือระยะยาว จากข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการชี้แจง จะเห็นได้ว่าธนาคารของรัฐได้รับนโยบายให้ดำเนินการเท่าที่ระยะเวลาที่โครงการได้กำหนดไว้คือ ให้ขึ้นทะเบียนเข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน – ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าในอนาคตจะมีโครงการในลักษณะนี้อีกหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลใหม่ ถ้ารัฐบาลใหม่สนับสนุนอย่างต่อเนื่องก็สามารถเป็นนโยบายระยะยาวได้ เพราะธนาคารของรัฐดำเนินการตามนโยบายนี้แล้วก็ยังมีกำไร ส่วนธนาคารพาณิชย์ของเอกชนก็สามารถอยู่ได้ เพียงแต่ต้องลดอัตราดอกเบี้ยลงมาบ้างเพื่อไม่ให้เสียลูกค้าชั้นดีให้แก่ธนาคารของรัฐที่อยู่ในโครงการ ถือเป็น win-win solution ทั้งภาครัฐภาคเอกชนและประชาชน

๖.) ดอกเบี้ยที่กำหนดร้อยละ ๑๐ รับได้หรือไม่ คำตอบก็คือธนาคารของรัฐที่เข้าโครงการทั้ง ๓ แห่ง รับได้ เพราะมีกำไร เนื่องจากโครงการที่ธนาคารออมสินให้กู้แก่ข้าราชการ ดอกเบี้ยยังอยู่ที่ร้อยละ ๖.๕ ต่อปีเท่านั้น

ส่วนธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและที่เป็นบริษัทเอกชน (Non-bank) รับไม่ได้ เนื่องจากมีต้นทุนในการดำเนินงาน (cost of fund) ที่สูงกว่า เพียงแต่สามารถลดอัตราดอกเบี้ยลงมาได้บ้างดังได้กล่าวไปแล้ว

๗.) รัฐบาลต้องใช้งบประมาณอุดหนุนโครงการนี้หรือไม่ คำตอบก็คือ ไม่มีการอุดหนุนโครงการนี้จากรัฐบาล เนื่องจากเงื่อนไขตามโครงการค่อนข้างเข้มงวด และการคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ถือว่ามีความเหมาะสมและมีกำไร อีกทั้งยังเป็นธุรกรรมทางการเงินที่เป็นภารกิจของธนาคารของรัฐที่สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว

๘.) จะช่วยเรื่องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ หากพิจารณาให้ลึกซึ้งจะเห็นว่า แม้รัฐบาลจะดำเนินโครงการโดยไม่ต้องจ่ายเงินงบประมาณอุดหนุนดังที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ก็ยังสามารถช่วยเรื่องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยความฉลาดมองเห็นช่องว่างที่จะสามารถสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยธนาคารของรัฐเป็นเครื่องมือ เพราะมีต้นทุนในการดำเนินงานที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและบริษัทเอกชน (Non-bank) เพื่อดึงดอกเบี้ยเงินกู้บัตรเครดิตของเอกชนให้ต่ำลง ทำให้สถาบันการเงินของเอกชนไม่สามารถฮั้วเรื่องอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตได้เต็มที่เหมือนเดิม

๙.) เป็นไปได้หรือไม่ที่จะปรับโครงการนี้ให้เป็นแบบ win-win solution คือ ประชาชน รัฐบาล และสถาบันการเงินเอกชนต่างได้ประโยชน์ คำตอบคือ เป็นไปได้ เพียงแต่แยกอัตราดอกเบี้ยที่คิดตามโครงการระหว่างธนาคารของรัฐที่เข้าโครงการกับธนาคารพาณิชย์และบริษัทเอกชนออกจากกัน โดยไม่จำเป็นต้องให้เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ร้อยละ ๑๐ ต่อปีเหมือนกัน ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายได้

๑๐.) อยากทราบว่าประโยชนที่ได้รับจากโครงการมากน้อยเพียงใด คุ้มค่ากับการทำโครงการหรือไม่ การจะมองว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการนั้นมาก น้อยเพียงใด หรือจะคุ้มหรือไม่นั้น ไม่สามารถจะมองเฉพาะเรื่องปริมาณเงินที่เข้าโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น จึงจะถือว่าเป็นผลสำเร็จ เพราะถ้ามองเฉพาะปริมาณเงินที่เข้าโครงการจากการประเมินอาจยังไม่มากเท่าไร เนื่องจากเป็นโครงการที่มีระยะการดำเนินงานตามโครงการสั้น และความไม่แน่นอนของโครงการว่าจะยั่งยืนหรือไม่ ทำให้ลูกค้าจำนวนมากอาจยังไม่กล้าที่จะเข้าโครงการ เพราะกลัวจะได้ชื่อว่าเป็นลูกหนี้ "มีปัญหา หรือลูกหนี้ NPL" ที่อาจจะเสียโอกาสในการที่จะกลับมาเป็นลูกค้าบัตรเครดิตที่เคยใช้อยู่เดิมได้

แต่ถ้ามองว่าโครงการนี้จะเป็นการช่วยกระตุ้นให้มีการแข่งขัน ตัดการฮั้วให้อ่อนลง เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิและมีทางเลือกมากขึ้น อีกทั้งทำให้ธนาคารอื่นๆ รวมทั้งพวก Non-bank ต้องมีการปรับตัวรองรับการแข่งขัน โดยลดอัตราดอกเบี้ยลง เพื่อดึงดูดลูกค้าของตนไว้ไม่ให้ไปใช้บริการของทั้ง ๓ ธนาคารที่ร่วมโครงการนี้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อประชาชน ในระยะยาว จึงถือว่าคุ้มกับการทำโครงการนี้แล้ว

๑๑.) ต้องการทราบปฏิกิริยาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าโครงการนี้ทำแล้วได้อะไร ปฏิกิริยาแต่ละฝ่ายแตกต่างกันไปตามผลกระทบที่ได้รับ เช่น ธนาคารภาครัฐที่เข้าร่วมโครงการนี้ได้รับผลดีทั้งจำนวนลูกค้าหรือกำไรที่เพิ่มขึ้น ก็เห็นด้วยกับโครงการ แต่ธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและบริษัทเอกชนคงไม่ค่อยที่จะเห็นด้วยกับโครงการนี้ เพราะถือว่ารัฐบาลเข้าแทรกแซงการดำเนินธุรกิจของเอกชน แต่ถ้าหากทำให้เกิดความเข้าใจว่าเป็นเจตนาดีของโครงการที่จะช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระของประชาชน ซึ่งธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเอกชน เอง ก็มีการทำ CG และ CSR เพื่อคืนกำไรให้แก่สังคมอยู่แล้ว คงจะเข้าใจและกลับมาให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการทำโครงการดังกล่าวมากขึ้น

๑๒.) มีประโยชน์หรือข้อดี ข้อเสียใด ที่ซ่อนเร้นอยู่โดยที่คณะอนุกรรมาธิการอาจนึกไม่ถึงได้

จากการได้พิจารณาศึกษา และติดตามการดำเนินการ ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็ทำให้ทราบถึงประโยชน์ ข้อดี ข้อเสีย ที่ซ้อนเร้นอยู่ โดยที่มองเผินๆ เราอาจคิดไม่ถึง แต่ถ้าพิจารณาอย่างลึกซึ้งจริงจังหรือกระทำด้วยใจที่ไม่มีอคติไปเสียก่อนแล้ว ก็จะมองเห็นความจริงเหล่านั้นได้

ทั้งนี้ จากการแสวงหาความจริงก็ทำให้ได้คำตอบถึงความเป็นไปได้ของโครงการรับทราบวิธีการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคว่าการดำเนินนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล รวมทั้งผลที่ได้รับ อันเป็นไปตามกรอบแห่งวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ทั้ง ๓ ประการ

บทที่ ๖
สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต อาจถือได้ว่าเป็นโครงการที่สร้างสรรค์อย่างหนึ่ง เนื่องจากอาศัยฉลาดที่สามารถมองเห็นช่องว่างของความไม่เป็นธรรมในระบบสถาบันการเงิน แล้วนำมาจัดทำโครงการ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณ เพียงแต่ใช้เครื่องมือของรัฐที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ มีความรู้เกี่ยวกับกลไกการทำงานของตลาดเงิน แล้วจัดทำเป็นโครงการขึ้นมาได้ กลยุทธใช้ธนาคารของรัฐที่มีต้นทุนในการดำเนินการต่ำ เช่น ธนาคารออมสินและธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ของโครงการ ผนวกกับความชำนาญของธนาคารกรุงไทยที่ดำเนินธุรกิจแบบเอกชนอยู่แล้วเข้ามาหนุนทางด้านเทคนิค เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ ยังไม่มีสัญญาณบ่งชี้ใดๆ ให้เห็นชัดเจนถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับโครงการนี้ เพราะเพิ่งเริ่มโครงการและโครงการยังไม่สิ้นสุด เช่น ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยต่อตลาดบัตรเครดิต จำนวนลูกค้าผู้ที่เข้าร่วมโครงการ วงเงินที่ยื่นคำขอจะมากน้อยเพียงใด และอนุมัติเงื่อนไขของโครงการจะก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวหรือไม่ เป็นต้น คงต้องใช้เวลาอีกสักระยะหนึ่ง จึงจะทราบผลกระทบจากโครงการนี้

๖.๑ ต้องทำความเข้าใจกับนิยาม "วินัยทางการเงิน" ซึ่งหมายถึง การใช้เงินให้เหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับ กล่าวคือ มีรายได้เท่าใด เก็บออมเท่าใด เหลือไว้ใช้จ่ายเท่าใด ต้องมีการวางแผนในการใช้เงินอย่างระมัดระวัง เนื่องจากการใช้บัตรเครดิตเป็นการนำเงินในอนาคตมาใช้จ่าย อีกทั้งต้องนำเอาอัตราดอกเบี้ยหรือราคา (Pricing) มาพิจารณาให้ดีเพราะราคายิ่งถูกยิ่งซื้อมาก ก็จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ถดถอยลงได้

๖.๒ กระบวนการพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการจะเน้นการพิจารณาหลักฐานทางการเงินเกี่ยวกับบัตรเครดิตเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วลูกหนี้เหล่านี้อาจยังมีหนี้ส่วนอื่นอีก ดังนั้นถ้าธนาคารของรัฐไม่ได้มีการพิจารณาถึงโครงสร้างหนี้ทั้งระบบของลูกหนี้เหล่านี้ ก็อาจทำให้การประเมินและพิจารณาของธนาคารรัฐขาดประสิทธิภาพได้

๖.๓ ในทางปฏิบัติ โครงการนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการประเมิน กล่าวคือ หากประเมินว่า โครงการนี้จะต้องทำให้อัตราดอกเบี้ยในการผ่อนชำระ
หนี้บัตรเครดิตลดลงจากร้อยละ ๒๐ ต่อปีมาเป็นร้อยละ ๑๐ต่อปี ตามโครงการในอัตราเดียวกันทั้งหมดก็ต้องถือว่าโครงการนี้สำเร็จเพียงครึ่งเดียว คือ ธนาคารรัฐจะทำได้ แต่ธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและบริษัทเอกชน (Non-bank) ทำไม่ได้ เนื่องจากมีต้นทุน Cost of fund ที่สูงกว่า

แต่หากประเมินโครงการนี้โดยแยกธนาคารเป็นธนาคารของรัฐเป็นอัตราหนึ่ง คือ จากร้อยละ ๒๐ เป็นร้อยละ ๑๐ (ตามที่ธนาคารของรัฐชี้แจง) ส่วนธนาคารพาณิชย์และบริษัทเอกชน (Non-bank) เป็นอีกอัตราหนึ่ง จากร้อยละ ๒๐ เป็นร้อยละ ๑๘ (ตามที่ผู้แทนของธนาคารซิตี้แบงก์ สาขากรุงเทพฯ และผู้แทน บมจ.อิออนธนสินทรัพย์ ชี้แจง) ก็จะถือว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จแล้ว เพราะอย่างน้อยก็ทำให้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ของเอกชนที่คิดกับลูกหนี้บัตรเครดิตลดลงได้ถึงร้อยละ ๒ ซึ่งถ้าไม่มีโครงการนี้ อย่าหวังว่าธนาคารพาณิชย์ของเอกชนอยู่เฉยๆจะยอมลดดอกเบี้ยลงมา และถ้าร้อยละ ๒๐ ที่ธนาคารพาณิชย์คิดอยู่ไม่มีกำไรเหลือที่จะลดได้อีก ธนาคารพาณิชย์ก็คงไม่ยอมลด แม้จะ ถูกบีบบังคับ แต่รัฐบาลไม่ได้บังคับด้านธนาคารพาณิชย์เอกชนเลย ส่วนการที่ต้องลดดอกเบี้ยเพราะธนาคารพาณิชย์เอกชนยอมรับว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตนกำหนดมีช่องว่างที่แตกต่างกันมากจริง

๖.๔ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตายตัวที่ร้อยละ ๑๐ เป็นอัตราที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะธนาคารพาณิชย์เอกชนมีต้นทุนที่สูงกว่า แต่ควรมีการพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจของทั้งภาครัฐและเอกชนด้วย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ

๖.๕ อย่างไรก็ดี วัตถุประสงค์ของโครงการรัฐน่าจะส่งเสริมให้ประชาชนมีขีดความสามารถที่จะจ่ายชำระหนี้ได้ในระยะยาวด้วย เพราะยังมีมุมมองอื่นให้พิจารณา นอกเหนือจากเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าของธนาคารพาณิชย์เอกชน ซึ่งมีต้นทุนดำเนินการที่สูงกว่าธนาคารของรัฐ ได้แก่ การกำหนดวงเงินขั้นต่ำที่ลูกค้าต้องชำระ (Minimum Payment Due) ซึ่งปัจจุบันต้องชำระอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ของยอดที่ต้องชำระ กล่าวคือ ถ้าธนาคารพาณิชย์สามารถที่จะลดวงเงินที่ต้องชำระลงมาเป็นร้อยละ ๘ หรือร้อยละ ๕ ของยอดที่ต้องชำระ ก็อาจสามารถตอบสนองลูกค้าได้ด้วยเช่นเดียวกัน

๖.๖ รัฐบาลควรโน้มน้าวให้ประชาชนตระหนัก และน้อมนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมให้มี “วินัยทางการเงิน” ดังที่กล่าวไปแล้วในข้อ ๖.๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย

ภาคผนวก

ภาคผนวก

๑. ตารางสรุปโครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิตของ ๓ ธนาคารภาครัฐที่เข้าโครงการ

๒. ข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ ๖๓/๒๕๕๔ ประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๓. ตารางโครงการลดภาระดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

๔. ตารางโครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์บัตรเครดิตของธนาคารออมสิน

๕. สรุปข้อคิดเห็นเรื่อง"โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย" โดย ดร.ชัยสิทธิ์ อนุชิตวรวงศ์ Research Fellow สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

โครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิต

	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	ธนาคารออมสิน	ธนาคารกรุงไทย*
วัตถุประสงค์	เพื่อไถ่ถอนหนี้บัตรเครดิต ที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูง ให้ผ่อนชำระหนี้ในอัตราดำไรที่ต่ำลง	เพื่อทำการไถ่ถอนหนี้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ หรือ บริษัทบัตรเครดิต เพื่อขยายระยะเวลาการชำระหนี้ที่มีอยู่เดิมของลูกค้า	1. เพื่อทำการไถ่ถอนหนี้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ หรือ บริษัทบัตรเครดิตโดยได้รับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลง 2. เพื่อขยายระยะเวลาการชำระหนี้ที่มีอยู่เดิมของลูกค้า
คุณสมบัติผู้กู้	1. มีอายุงาน หรือประกอบธุรกิจไม่น้อยกว่า 3 ปี 2. เป็นผู้มีประวัติการชำระหนี้ดี ไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีสถานะเป็นหนี้ปกติ ณ วันที่ 30 เมษายน 2554 ถึงวันที่ยื่นขอสินเชื่อ 3. มีที่พักอาศัยเป็นของตนเอง หรือคู่สมรส หรือบิดามารดา หรือญาติพี่น้อง ที่มีหลักแหล่งแน่นอน ไม่ใช่เป็นการเช่าอาศัย 4. อายุผู้ขอสินเชื่อรวมกับระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ ต้องไม่เกิน 60 ปี 5.มีความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคาร ทั้งนี้ ธนาคารจะดำเนินการตรวจสอบความสามารถในการชำระเงินของผู้กู้เป็นรายๆไป	1. บุคคลทั่วไปผู้เป็นหนี้บัตรเครดิตที่มีสถานะปกติ ค้างชำระไม่เกิน 30 วันทุกใบ โดยพิจารณาตั้งแต่ 30 เม.ย. 2554 จนถึงวันที่ยื่นขอสินเชื่อ 2. อายุผู้ขอสินเชื่อรวมกับระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ ต้องไม่เกิน 60 ปี กรณีเป็นผู้มีรายได้ประจำ และต้องไม่เกิน 65 ปี กรณีเป็นเจ้าของกิจการ 3.มีความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคาร ทั้งนี้ ธนาคารจะดำเนินการตรวจสอบความสามารถในการชำระเงินของผู้กู้เป็นรายๆไป	1.สำหรับผู้ที่มีรายได้ทางธุรกิจต้องมีรายได้สุทธิ 30,000 บาทต่อเดือน 2.บัตรเครดิตที่มีหนี้ปกติ ค้างชำระไม่เกิน 30 วันทุกใบ โดยพิจารณาตั้งแต่ 30 เม.ย. 2554 จนถึงวันที่ยื่นขอสินเชื่อ 3.อายุของผู้กู้เมื่อรวมกับระยะเวลาการผ่อนชำระแล้ว จะต้องไม่เกิน 60 ปี 4.มีความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคาร ทั้งนี้ ธนาคารจะดำเนินการตรวจสอบความสามารถในการชำระเงินของผู้กู้เป็นรายๆไป
วงเงินให้กู้	ไม่เกิน 5 เท่าของเงินเดือน / เงินได้ สูงสุดไม่เกิน 300,000 บาท ต่อราย ขึ้นกับความสามารถในการชำระหนี้คืน แต่ไม่เกินภาระหนี้คงเหลือของบัตรเครดิตที่ยกเลิก	ให้กู้ไม่เกิน 5 เท่าของเงินเดือนหรือเงินได้สุทธิ และ ไม่เกิน 300,000 บาท ทั้งนี้ต้องไม่เกินภาระหนี้คงเหลือและความสามารถในการชำระคืน	≤ 100% ของยอดหนี้เงินกู้บัตรเครดิตทุกใบ ทั้งนี้วงเงินดังกล่าวต้อง ≤ 5 เท่าของเงินเดือน/รายได้ และ ไม่เกิน 300,000 บาท
ระยะเวลาผ่อนชำระ	ขั้นต่ำ 1 ปี สูงสุดไม่เกิน 3 ปี	ไม่เกิน 3 ปี	ตั้งแต่ 1-3 ปี โดยลูกค้าสามารถเลือกเวลาการผ่อนชำระได้
อัตราดำไร	10.00%	10.00% (MLR+3.50)	10.00%
การจ่ายเงินกู้	สั่งจ่ายแคชเชียร์เช็ค ให้สถาบันการเงินเจ้าของบัตรเครดิตที่ยกเลิกเท่ากับจำนวนภาระหนี้คงเหลือ เพื่อชำระหนี้เสร็จสิ้น	สั่งจ่ายแคชเชียร์เช็คให้สถาบันการเงินเจ้าของบัตรเครดิต ซึ่งธนาคารอนุมัติให้ชำระหนี้	ธนาคารจะจ่ายเงินกู้เป็น Cashier Cheque ให้กับสถาบันการเงิน / บริษัทบัตรเครดิตแต่ละแห่งตามเอกสารการแจ้งภาระหนี้ของลูกค้าแต่ละราย
ระยะเวลาดำเนินโครงการ	1 มิถุนายน 2554 – 31 สิงหาคม 2554 (โดยลูกค้าต้องยื่นเอกสารที่กำหนดให้ครบก่อนวันที่ 31 สิงหาคม 2554) หรือ เต็มวงเงินโครงการ แล้วแต่อย่างหนึ่งอย่างใด จะครบกำหนดก่อน	มิ.ย. - ส.ค. 2554 หรือ เต็มวงเงินโครงการ แล้วแต่อย่างหนึ่งอย่างใด จะครบกำหนดก่อน	1 มิถุนายน 2554 – 31 สิงหาคม 2554 (โดยลูกค้าต้องยื่นเอกสารที่กำหนดให้ครบก่อนวันที่ 31 สิงหาคม 2554) หรือ เต็มวงเงินโครงการ แล้วแต่อย่างหนึ่งอย่างใด จะครบกำหนดก่อน
วงเงินดำเนินการโครงการ	1,000 ล้านบาท	4,500 ล้านบาท	4,500 ล้านบาท
หลักประกัน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
เอกสารประกอบการพิจารณาสินเชื่อ	- สำเนาบัตรประชาชน / สำเนาทะเบียนบ้าน - สลิปเงินเดือน หรือหนังสือรับรองเงินเดือน/อายุงาน ฉบับจริง - สำเนาทะเบียนการค้า หรือสำเนาการเสียภาษีธุรกิจ - สำเนารายการบัญชีธนาคารย้อนหลัง 6 เดือน - ใบแจ้งหนี้บัตรเครดิตที่ต้องการยกเลิกล่าสุด ฉบับจริง	1. เอกสาร/หลักฐานใบแจ้งหนี้บัตรเครดิต หรือ ใบแจ้งหนี้ ที่จะขอรีไฟแนนซ์ ตั้งแต่ เดือนเมษายน 2554 จนถึงวันที่ยื่นขอสินเชื่อ 2.สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ 3.เอกสารแสดงที่มาของรายได้หรือหนังสือรับรองรายได้ สลิปเงินเดือน หรือต้นฉบับหลักฐานอื่นที่แสดงการมีรายได้ที่เชื่อถือได้ของผู้กู้ 4. สำหรับลูกค้าที่ไม่มีบัญชีเงินเดือน ให้แสดง Statement ของสถาบันการเงินย้อนหลัง 6 เดือน	1. เอกสาร/หลักฐานใบแจ้งหนี้บัตรเครดิตทุกใบ หรือ ใบแจ้งหนี้ ตั้งแต่ เมษายน 2554 จนถึงวันที่ยื่นขอสินเชื่อ 2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ 3. เอกสารแสดงที่มาของรายได้ หรือหนังสือรับรองรายได้ สลิปเงินเดือน หรือ ต้นฉบับหลักฐานอื่นที่แสดงการมีรายได้ที่เชื่อถือได้ของผู้กู้ 4. สำหรับลูกค้าที่ไม่มีบัญชีเงินเดือน ให้แสดง Statement ของสถาบันการเงินย้อนหลัง 6 เดือน
เงื่อนไขอื่น	- ณ วันที่ลูกค้ามารับแคชเชียร์เช็ค จะต้องทำลายบัตรเครดิตที่ยกเลิก และส่งเอกสารยืนยันการยกเลิกบัตรเครดิตดังกล่าว ให้กับสถาบันการเงินเจ้าของบัตร ทันที - ให้ลูกค้าลงนามในหนังสือแสดงเจตจำนงจะไม่ทำบัตรเครดิตใหม่ภายในระยะเวลาที่กำหนด - ให้ผู้ขอสินเชื่อทำประกันชีวิตโอนผลประโยชน์ให้กับธนาคารฯ	ผู้กู้ต้องมีหนังสือยืนยันกับธนาคารว่าจะไม่กลับไปใช้บัตรเครดิตที่ธนาคารให้กู้เพื่อชำระหนี้ครั้งนี้ภายใน 1 ปี	ผู้กู้ต้องมีหนังสือแสดงเจตจำนงกับธนาคารว่าจะไม่ก่อภาระหนี้บัตรเครดิตเพิ่มเติม เป็นระยะเวลา 1ปี

* รายละเอียดดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ข่าวกระทรวงการคลัง

กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง โทร. 0-2273-9021 ต่อ 2256 โทรสาร 0-2273-9763

www.mof.go.th

ฉบับที่ 63/2554

วันที่ 23 พฤษภาคม 2554

โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

สถาบันการเงินทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามฯ ได้ร่วมมือกันช่วยลดภาระหนี้ให้กับประชาชน โดยการนำเสนอโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีวินัยทางการเงินด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าที่ลูกค้าเคยผ่อนชำระ วงเงินของโครงการรวมทั้ง3ธนาคารจำนวน 10,000 ล้านบาท เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิ.ย. 2554 ถึงสิ้น ส.ค. 2554 ทั้งนี้ธนาคารทั้ง 3 แห่ง จะช่วยเหลือผู้ที่มีสถานะหนี้บัตรเครดิตปกติ (PL) ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2554

สินเชื่อดังกล่าวจะทำให้ลูกหนี้ได้รับประโยชน์และมีสภาพคล่องทางการเงินสูงขึ้น โดยธนาคารได้กำหนดคุณสมบัติของผู้กู้เบื้องต้น คือ จะต้องมีความสามารถในการชำระหนี้ตามเกณฑ์ของแต่ละธนาคาร ไม่ต้องมีหลักประกัน ซึ่งลูกค้าสามารถเลือกระยะเวลาการผ่อนชำระได้เอง ตั้งแต่ 1 – 3 ปี อัตราดอกเบี้ยประมาณ 10% ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยการผ่อนชำระของบัตรเครดิต

ผู้สนใจโครงการดังกล่าว จะต้องเตรียมเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ 1.เอกสาร/หลักฐานใบแจ้งหนี้บัตรเครดิต 2.สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ 3.เอกสารแสดงรายได้ เช่น สลิปเงินเดือน หรือ Statement ของสถาบันการเงิน หรือ หลักฐานอื่นที่แสดงการมีรายได้ที่เชื่อถือได้ มายื่นกับธนาคารข้างต้นได้

ทั้งนี้รายละเอียดเพิ่มเติมต่างๆ สามารถสอบถามได้ที่ธนาคารแต่ละแห่ง

ธนาคารกรุงไทย โทร. (02) 255-2222

ธนาคารออมสิน โทร. (02) 299-8000 → 100510 316 314

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โทร. (02) 650-6999

สรุปภาพรวมโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

วงเงินของโครงการ	10,000 ล้านบาท
วัตถุประสงค์	1. เพื่อทำการไถ่ถอนหนี้บัตรเครดิต โดยที่ลูกค้าจ่ายอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเดิม 2. ช่วยลดภาระการผ่อนชำระและเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินให้กับลูกหนี้
คุณสมบัติผู้กู้	1. บุคคลทั่วไปที่เป็นหนี้บัตรเครดิตที่มีสถานะปกติ (PL) ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2554 เป็นต้นไป 2. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ตามเกณฑ์ของธนาคาร ** ทั้งนี้ ธนาคารจะดำเนินการตรวจสอบความสามารถในการชำระเงินของผู้กู้เป็นรายๆ ไป
หลักประกัน	ไม่มีหลักประกัน
วงเงินให้กู้	ให้กู้ไม่เกิน 5 เท่าของเงินเดือน/รายได้ปัจจุบัน และ ไม่เกิน 300,000 บาท
ระยะเวลาการผ่อนชำระ	ตั้งแต่ 1 – 3 ปี
อัตราดอกเบี้ย	10.00% ต่อปี
การจ่ายเงินกู้	จ่ายเป็น Cashier Cheque โดยระบุสถาบันการเงิน / บริษัทบัตรเครดิต ที่ลูกค้าทำการ Refinance
ระยะเวลาของโครงการ	3 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่ 1 มิ.ย. 2554 จนถึงสิ้น ส.ค. 2554
เอกสารประกอบการพิจารณา	1.เอกสาร/หลักฐานใบแจ้งหนี้บัตรเครดิต 2.สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ 3.เอกสารแสดงรายได้ เช่น สลิปเงินเดือน หรือ Statement ของสถาบันการเงิน หรือ หลักฐานอื่นที่แสดงการมีรายได้ที่เชื่อถือได้
เงื่อนไขอื่น	ผู้กู้ต้องมีหนังสือแสดงเจตจำนงกับธนาคารว่าจะไม่ก่อภาระหนี้บัตรเครดิตเพิ่มเติม เป็นระยะเวลา 1ปี

** <u>ทั้งนี้รายละเอียดเพิ่มเติมต่างๆ สามารถสอบถามได้ที่ธนาคารแต่ละแห่ง</u> **

กรุงไทย

โครงการลดภาระดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย

หัวข้อ	รายละเอียด
วงเงินโครงการ	4,500 ล้านบาท
วงเงินกู้	ไม่เกิน ≤ 100% ของยอดหนี้เงินกู้บัตรเครดิตทุกใบ และ ไม่เกิน 300,000 บาท ทั้งนี้วงเงินดังกล่าวเมื่อรวมกับสินเชื่อทุกประเภทที่อยู่กับธนาคารกรุงไทย สำหรับบุคลากรที่องค์กรไม่ได้มีการลงนาม MOU กับธนาคาร จะต้องไม่เกิน 5 เท่าของเงินเดือนปัจจุบัน
ระยะเวลากู้	ตั้งแต่ 1- 3 ปี โดยลูกค้าสามารถเลือกระยะเวลาการผ่อนชำระได้
อัตราดอกเบี้ย	MRR+2.5% = 10.125 % (ปัจจุบัน MRR = 7.625%)*
คุณสมบัติของผู้กู้	1 เป็นผู้มีรายได้สุทธิคงเหลือเพียงพอตามเกณฑ์ชำระหนี้ของธนาคาร 2 บุคคลทั่วไปที่เป็นหนี้บัตรเครดิตที่มีสถานะปกติ (PL) ตั้งแต่วันที่ 30 เม.ย. 2554 เป็นต้นไป 3 ผู้ที่ไม่เคยเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) กับธนาคารและสถาบันการเงินอื่น จากการตรวจสอบประวัติทางการเงิน (Credit Bureau) 4 อายุของผู้กู้เมื่อรวมกับระยะเวลาการผ่อนชำระแล้ว จะต้องไม่เกิน 60 ปี 5 มีความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคาร
หลักประกัน	ไม่มี
การจายเงินกู้	ธนาคารจะจ่ายเงินกู้เข้าบัญชีเงินฝากของผู้กู้ที่มีอยู่กับสาขา และให้นำไปชำระหนี้บัตรเครดิตทันทีโดย 1. กรณีสามารถชำระผ่านช่องทางของธนาคารกรุงไทยได้ ให้หักบัญชีเงินฝากของผู้กู้ทันที เพื่อโอนชำระหนี้บัตรเครดิต 2. กรณีไม่สามารถชำระผ่านช่องทางของธนาคารกรุงไทยได้ ให้หักบัญชีเงินฝากของผู้กู้ทันที เพื่อจัดทำเช็คธนาคาร / ดร๊าฟท์ สั่งจ่าย "(ระบุชื่อสถาบันการเงิน หรือบริษัทที่ออกบัตรเครดิต เพื่อ(ระบุชื่อผู้กู้รายที่ Refinance)"
Promotion Campaigns "ผ่อนดี มีโบนัส"	<u>โบนัส 1</u>: ผ่อนดี ลดหย่อนดอกเบี้ย สูงสุดถึง 1% สำหรับลูกค้าที่ชำระหนี้ตามกำหนดระยะเวลาอย่างสม่ำเสมอ และมีวินัยทางการเงินที่ดี จะได้รับผลตอบแทน โดยการลดอัตราดอกเบี้ย ดังนี้ • เดือนที่ 1-12 อัตราดอกเบี้ยปกติ 10.125% ต่อปี (MRR+2.5%) • เดือนที่ 13 - 24 ลดอัตราดอกเบี้ย 0.5% เป็น 9.625% ต่อปี • เดือนที่ 25 - 36 ลดอัตราดอกเบี้ย 1% เป็น 9.125% ต่อปี <u>โบนัส 2:</u> ผ่อนดี รับสิทธิกู้เพิ่ม ดอกเบี้ยต่ำ ลูกค้าชำระครบถ้วนถูกต้องตามเงื่อนไขตลอดอายุสัญญากู้ จะได้รับสิทธิพิเศษในการพิจารณาให้สินเชื่ออเนกประสงค์หรือสินเชื่อกรุงไทยธนวัฏ โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยในปีแรกต่ำกว่าอัตราปกติ คือ MRR หลังจากนั้น เป็นไปตามอัตราดอกเบี้ยปกติของแต่ละผลิตภัณฑ์ ตามเกณฑ์ของธนาคาร <u>โบนัส 3</u>: อุ่นใจ...รับสิทธิทำประกัน เบี้ยอัตราพิเศษ • วงเงินคุ้มครอง 100,000 บาท อัตราค่าเบี้ยจำนวน 440.- บาทต่อปี • วงเงินคุ้มครอง 200,000 บาท อัตราค่าเบี้ยจำนวน 880.- บาทต่อปี • วงเงินคุ้มครอง 300,000 บาท อัตราค่าเบี้ยจำนวน 1,320.- บาทต่อปี
เอกสารประกอบการกู้	1. เอกสาร/หลักฐานใบแจ้งหนี้บัตรเครดิตทุกใบ หรือ ใบแจ้งหนี้ ตั้งแต่ เมษายน 2554 จนถึงวันที่ยื่นขอสินเชื่อ 2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ 3. เอกสารแสดงที่มาของรายได้ หรือหนังสือรับรองรายได้ สลิปเงินเดือน หรือ ต้นฉบับหลักฐานอื่นที่แสดงการมีรายได้ที่เชื่อถือได้ของผู้กู้ 4. สำหรับลูกค้าที่ไม่มีบัญชีเงินเดือน ให้แสดง Statement ของสถาบันการเงินย้อนหลัง 6 เดือน
ระยะเวลาโครงการ	ตั้งแต่ 1มิ.ย. 2554 ถึง 31 ส.ค. 2554นี้
เงื่อนไขอื่น	เมื่อจ่ายเงินกู้แล้ว ผู้กู้จะต้องทำการยืนยันยกเลิกบัตรเครดิตที่ Refinance โดยตัดทำลายบัตร และแสดงเจตจำนงกับธนาคารว่าจะไม่ก่อภาระหนี้บัตรเครดิตเพิ่มเติมเป็นระยะเวลา 1 ปี ตามแบบหนังสือ ให้คำรับรองที่ธนาคารกำหนด

** <u>สามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา หรื Call Center 1551</u>**

โครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์บัตรเครดิต

1. คุณสมบัติผู้กู้	1.1 บุคคลธรรมดา มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเมื่อรวมอายุผู้กู้กับระยะเวลาผ่อนชำระเงินกู้ต้องไม่เกิน 60 ปีกรณีมีรายได้ประจำ และไม่เกิน 65 ปีกรณีเป็นเจ้าของกิจการ 1.2 เป็นบุคคลที่มีอาชีพและรายได้แน่นอน 1.3 ผู้ขอกู้จะต้องเปิดบัญชีเงินฝากออมสินประเภทเผื่อเรียกกับธนาคาร 1.4 เป็นผู้ที่มีหนี้ประเภทสินเชื่อบัตรเครดิตกับสถาบันการเงินและหรือบริษัทเจ้าของบัตรเครดิตนั้น ๆ และปัจจุบันมีสถานะบัญชีปกติ ตั้งแต่เดือนเมษายน 2554 เป็นต้นไป 1.5 ตรวจสอบประวัติข้อมูลเครดิตทางการเงิน (Credit Bureau) ต้องเป็นลูกหนี้ดี
2. วัตถุประสงค์การกู้	เพื่อนำไปชำระหนี้สินเชื่อประเภทบัตรเครดิตของสถาบันการเงินและหรือบริษัทเจ้าของบัตรเครดิตนั้น ๆ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบัตรถอนเงินสด และสินเชื่อบุคคล
3. จำนวนเงินให้กู้	ไม่เกิน 5 เท่าของเงินเดือนหรือเงินได้สุทธิ และไม่เกิน 300,000 บาท ทั้งนี้ต้องไม่เกินภาระหนี้คงเหลือและความสามารถในการชำระหนี้คืน
4. ระยะเวลาชำระเงินกู้	ไม่เกิน 3 ปี
5. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และอัตราดอกเบี้ยกรณีผิดนัดไม่ชำระหนี้ เป็นไปตามประกาศธนาคาร เรื่อง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สินเชื่อบุคคล
6. เงื่อนไขอื่น	ให้สาขาตรวจสอบบัตรเครดิตจากผู้กู้ว่าเป็นของผู้กู้ และเป็นบัตรเดียวกันกับบัตรเครดิตที่ขอรีไฟแนนซ์เพื่อทำการตัดทำลายบัตรดังกล่าว และผู้กู้ต้องจัดทำหนังสือยืนยันกับธนาคารว่ายกเลิกการใช้วงเงินตามบัตร รวมทั้งจะไม่กลับไปใช้บัตรเครดิตนั้น ๆ อีก ภายในระยะเวลา 1 ปีนับตั้งแต่วันทำสัญญากู้เงิน
7. ระยะเวลาดำเนินโครงการ	ยื่นกู้ได้ตั้งแต่บัดนี้ จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2554 หรือเต็มวงเงินดำเนินโครงการ แล้วแต่อย่างหนึ่งอย่างใดจะครบกำหนดก่อน
8. วิธีปฏิบัติอื่น	ให้เป็นไปตามเอกสารแนบท้าย

รายการเอกสารประกอบคำขอกู้

ให้ลูกค้ายื่นเรื่องขอกู้ได้ทุกสาขาทั่วประเทศ และให้ใช้เอกสารประกอบการขอกู้ต่างๆ ดังนี้

- ○ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / บัตรข้าราชการ / บัตรพนักงานองค์การของรัฐ ของผู้กู้
- ○ สำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้
- ○ สำเนาใบสำคัญการจ่ายเงินเดือน (สลิปเงินเดือน) หรือเอกสารที่แสดงรายได้อื่นๆที่เชื่อถือได้
- ○ ใบแจ้งยอดบัญชีบัตรเครดิตจากสถาบันการเงินที่ต้องการรีไฟแนนซ์ฉบับล่าสุด
- ○ สำเนาใบสมรส / หย่า

สรุปข้อคิดเห็นเรื่อง โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตของ ธ.กรุงไทย ธ.ออมสิน ธ.อิสลามฯ

<u>ประเด็นสนทนาแลกเปลี่ยน</u>

- ลักษณะของโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต
- ควรมีการแทรกแซงหรือไม่
- ทั้งสามธนาคารมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอะไร ธนาคารบางแห่งควรทำหน้าที่เป็น Development Bank ใช่หรือไม่
- ผลดีและผลเสียของโครงการ

ลักษณะของโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต

รัฐบาลใช้กลไกที่ดำเนินการโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐโดยมี 3 สถาบันหลักคือ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสินและธนาคารอิสลาม โครงการรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิตนี้ทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตที่มีประวัติการจ่ายชำระดีย้ายหนี้บัตรเครดิตมาอยู่กับธนาคารทั้ง 3 แห่งนี้ โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการเบื้องต้น คือ

- อายุ 20 ปีขึ้น แต่ไม่เกิน 60 ปี (กรณีรายได้ประจำ) หรือไม่เกิน 65 ปี (กรณีเป็นเจ้าของกิจการ)
- มีรายได้และอาชีพแน่นอน
- หนี้บัตรเครดิตกับธนาคารพาณิชย์ โดยที่ไม่รวมถึงบัตรเครดิตที่ออกโดย non-banks
- จำนวนเงินให้กู้ : ไม่เกิน 5 เท่าของเงินเดือนหรือเงินได้สุทธิ และไม่เกิน 300,000 บาท

<u>ข้อสังเกต</u> หากพิจารณาเงินเดือนของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้วงเงินสูงสุด 300,000 บาท และเกณฑ์การให้เงินกู้ 5 เท่าของเงินเดือนจริง พบว่า ผู้ถือบัตรรายนี้อาจมีเงินเดือนสูงถึง 60,000 บาท หรือในกรณีอื่นผู้ถือบัตรเครดิตต้องมีเงินเดือนอย่างน้อย 15,000 บาทขึ้นไป คำถาม คือ สถาบันการเงินของรัฐมีความจำเป็นต้องผลักดันให้มีโครงการนี้หรือไม่ ทั้งนี้ สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้คือ เงินทุนส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของสถาบันการเงินของรัฐนั้นได้รับจัดสรรจากรัฐบาลซึ่งก็คือเงินภาษีของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่ข้อถกเถียงว่า สถาบันการเงินของรัฐควรให้ความช่วยแก่ผู้ที่มีรายได้ในกลุ่มปานกลาง-สูงของประเทศหรือไม่

หากพิจารณาจากข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรไทย ปี 2548 (ดูรูป) พบว่า ในจำนวนผู้ที่มีงานทำและมีรายได้ประจำ 15-16 ล้านคน ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนมากถึง 14.14 ล้านคน (89.81% ของจำนวนผู้มีงานทำและมีรายได้ประจำทั้งหมด) ในขณะที่ผู้มีรายได้ระหว่าง 15,000-50,000 บาทต่อเดือนนั้นมีเพียง 1.51 ล้านคน (9.59%) ผู้มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท (0.57%)

โดยรวมแล้ว โครงการนี้ดูเหมือนว่าจะช่วยเหลือลูกค้าชั้นดีของธนาคารผู้ออกบัตร โดยมีภาระบัตรเครดิตในการจ่ายชำระขั้นต่ำ 1.0% แต่ไม่เคยมีประวัติเสียหรือผิดนัดชำระเป็นหนี้ NPL มาก่อน โดยการดำเนินโครงการรี

ไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิตนี้มีจุดประสงค์ส่วนหนึ่งหวังที่จะกระตุ้นการแข่งขันทางด้านราคาของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรเครดิตในระบบ

แม้ว่ารัฐบาลอาจจะประสงค์ดีที่จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน (โดยประโยชน์ตกแก่คนบางกลุ่มซึ่งอาจไม่ได้จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเลย) แต่รัฐบาลควรเข้ามาแทรกแซงตลาดด้วยโครงการลักษณะนี้หรือไม่ การกระทำนี้จะสร้างความบิดเบือนในตลาดสินเชื่อบัตรเครดิตหรือไม่

สถิติจำนวนผู้มีรายได้และจำนวนบัญชีลูกค้าสินเชื่อส่วนบุคคล

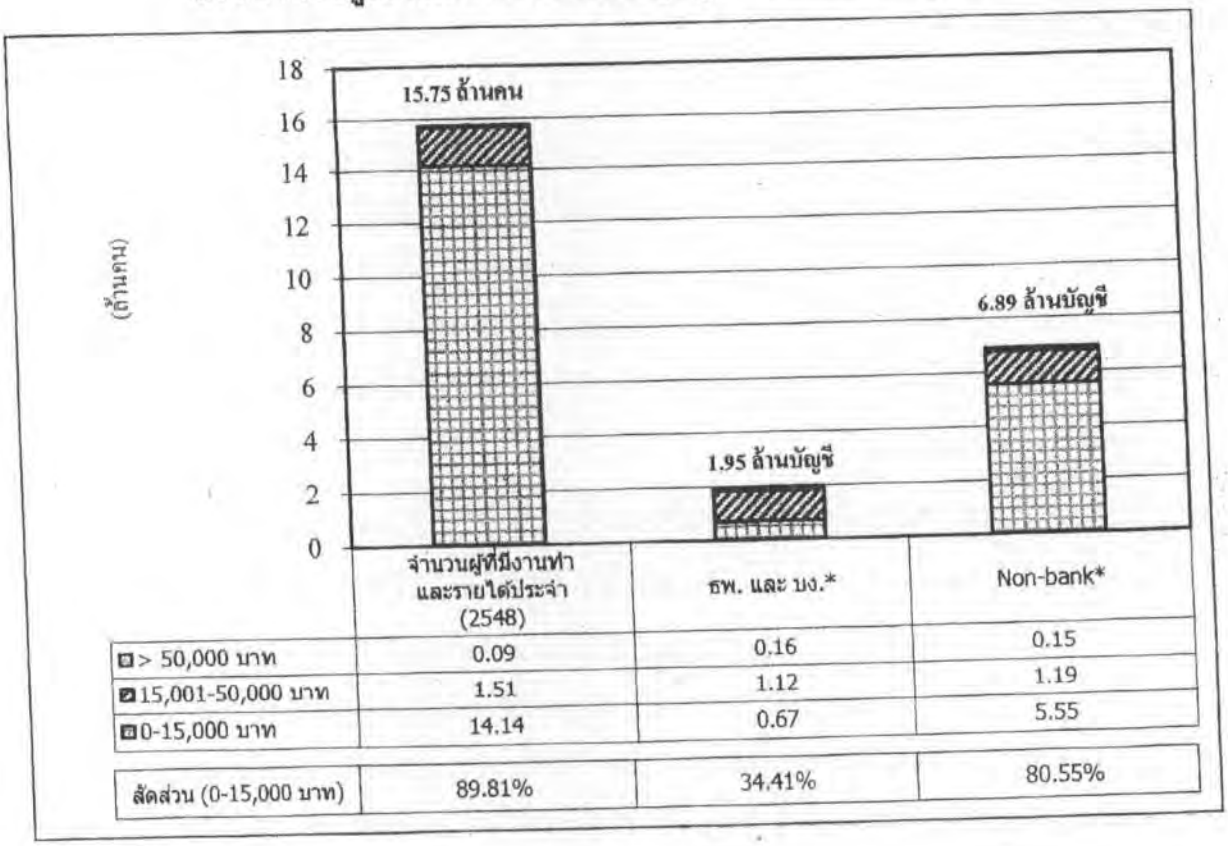

	จำนวนผู้ที่มีงานทำและรายได้ประจำ (2548)	ธพ. และ บง.*	Non-bank*
> 50,000 บาท	0.09	0.16	0.15
15,001-50,000 บาท	1.51	1.12	1.19
0-15,000 บาท	14.14	0.67	5.55
สัดส่วน (0-15,000 บาท)	89.81%	34.41%	80.55%

* จำนวนบัญชีลูกค้าสินเชื่อส่วนบุคคล (ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2550)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติและธนาคารแห่งประเทศไทย

ควรมีการแทรกแซงหรือไม่

การจะตอบคำถามนี้คงต้องย้อนกลับไปดูว่า รัฐบาลมีเป้าหมายหลักอะไรบ้าง ทั้งนี้ในทางทฤษฎี รัฐบาลมีเป้าหมายสูงสุด คือ

1. การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิตและจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การกระจายรายได้และทรัพย์สิน : ใช้นโยบายการเงิน การคลัง
3. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ด้านราคา การจ้างงาน ดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น
4. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (การสะสมทุน การออม การเพิ่มผลิตภาพการผลิต เป็นต้น)

อย่างไรก็ดี สถาบันการเงินรัฐซึ่งโดยปกติควรทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่กลับเลือกที่จะมาดำเนินการแทรกแซงตลาดด้วยโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตซึ่งมีแนวโน้มที่จะเอื้อประโยชน์แก่กลุ่มคนบางประเภทเท่านั้น นอกจากนี้ หนี้บัตรเครดิตที่เกิดขึ้นก็มักจะเกิดจากค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคมากกว่าที่จะเป็นการลงทุนเพื่อทำธุรกิจ โดยรวมแล้วจึงไม่น่าจำเป็นที่จะต้องลงมาแข่งขันกับภาคเอกชน โดยดึงลูกค้าบัตรเครดิตที่ดีจากธนาคารพาณิชย์ แม้ว่าจะมีเจตนาที่ดีก็ตาม แต่อาจไม่สอดคล้องกับหลักการที่หน่วยงานของรัฐควรจะทำ ใช่หรือไม่

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ธ.กรุงไทยเองก็มีบริษัทลูก KTC[1] ที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่แล้ว หากธนาคารต้องการช่วยเหลือผู้ถือบัตรเครดิตชั้นดีจริง ก็น่าจะดำเนินการผ่าน KTC โดยเปิดให้มีการ refinance หนี้บัตรเครดิตจากธนาคารพาณิชย์หรือ Non-bank ก็ได้ และผันตัวเป็นผู้นำตลาด

นอกจากนั้น ที่ผ่านมาในช่วงเวลาต่างๆ ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งก็เคยเปิดโอกาสให้มีการ refinance หนี้บัตรเครดิตอยู่แล้ว หรือในกรณี ธ.อิสลามฯ เองก็มีบริการด้านนี้มาโดยตลอด เพียงแต่เงื่อนไขอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเมื่อเทียบกับโครงการที่รัฐอุดหนุน โดยรวมแล้วจึงคาดได้ว่า น่าจะเป็นกลยุทธ์ของแต่ละธนาคาร ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของตลาดในแต่ละช่วงเวลา

ทั้งสามธนาคารมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอย่างไร

- ธนาคารออมสิน

เป็นสถาบันการเงินที่มั่นคงเพื่อการออม เพื่อการลงทุนและพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

- ธนาคารกรุงไทย

ธนาคารแสนสะดวก (The Convenience Bank) สำหรับลูกค้ารายย่อย ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และสถาบัน เป็นสถาบันการเงินชั้นนำ ที่มุ่งเน้นการให้บริการที่เป็นเลิศ สามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมการสร้างทุนทางปัญญา ยึดมั่นในหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

- ธนาคารอิสลาม

ธนาคารจึงมุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ปรับปรุงภาพลักษณ์ให้ทันสมัย และให้บริการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของลูกค้า ภายใต้หลักคุณธรรมที่ใสใจ ห่วงใยทุกกลุ่มสังคม เคร่งครัดในหลักศาสนาอิสลาม ยึดมั่นในสัญญาที่ตกลง และบริหารงานด้วยความ โปร่งใส ด้วยเหตุนี้

---

[1] KTB ถือหุ้นใหญ่โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน 55.12% (6,165.53 m.shares * 5.15 = 30 billion baht) + GSB 0.72% ในขณะที่ KTC ถือหุ้นใหญ่โดย KTB 49.45% (127 m. shares * 10 = 1.27 billion baht) มีจำนวนบัญชี 2.26 ล้านบัญชี แบ่งเป็นจำนวนบัตรเครดิต 1.725 ล้านบัญชี (เท่ากับมูลค่าลูกหนี้บัตรเครดิตสุทธิ 3.4 หมื่นล้านบาท) และ KTC Cash 0.529 ล้านบัญชี

ธนาคารอิสลาม จึงเป็นธนาคารที่แตกต่างและ ทางเลือกใหม่ให้กับทุกคน ไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา ปัจจุบันธนาคารอิสลามมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง มีสาขา 58 แห่งครอบคลุมทุกภูมิภาค

โดยรวม หากพิจารณาถึงความเหมาะสมแล้ว โดยเฉพาะ ธ.ออมสิน จากวัตถุประสงค์และพันธกิจ ธ.ออมสินควรทำหน้าที่เสมือนเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากที่ดำเนินควบคู่ไปกับ ธ.ก.ส. แทนที่จะมาทำโครงการเชิงพาณิชย์ซึ่งอาจเบี่ยงเบนไปจากจุดประสงค์ของธนาคาร อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาดูเหมือนว่า ทั้ง ธ.ออมสิน และ ธ.ก.ส. ยังไม่ได้ดำเนินบทบาทด้านการพัฒนาได้ดีนักเหมือนธนาคารเพื่อการพัฒนาในต่างประเทศ ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดสรรเงินทุนในทางการเงิน แต่ไม่ได้มีการพัฒนาและสร้างความเชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือทางเทคนิคในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่าที่ควร

ผลดีและผลเสียของโครงการ

- ผู้ถือบัตรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลดี: - มีภาระอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลง

- การรวมหนี้บัตรเครดิต (debt consolidation) เป็นหนี้ก้อนเดียวและมีกำหนดแบ่งจ่ายเป็นรายงวด โดยที่อัตราดอกเบี้ยถูกลง และค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดถูกลงก็จะทำให้ มีรายได้คงเหลือเพิ่มขึ้น

- ผู้เข้าร่วมโครงการไม่สูญเสียคะแนนเครดิต เพราะยังเป็นหนี้ดี แต่ถ้าในกรณีที่ไม่ได้โอนหนี้ตามโครงการ และดำเนินต่อไปจนกระทั่งไม่สามารถผ่อนคืนเงินกู้ได้ และต้องขอขอปรับลดอัตราดอกเบี้ยกับเจ้าหนี้บัตรเครดิตปัจจุบันเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ ก็อาจมีผลต่อคะแนนเครดิตสำหรับการก่อหนี้ในภายภาคหน้าได้

ผลเสีย: - โครงการอาจมีผลบิดเบือนพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการทางเงินที่ดีพอ ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อหนี้ในลักษณะอื่นเพิ่มขึ้นได้ ผลการศึกษาในต่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่โอนหนี้บัตรเครดิตแล้วมักจะมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและมีโอกาสก่อหนี้เพิ่มเติม ทำให้ปัญหาหนี้สินไม่หมดไป ในกรณีเท่ากับว่า โครงการได้ไปทำลายวินัยทางการเงินของผู้ใช้บัตรเครดิต

- ผู้เข้าร่วมโครงการต้องยกเลิกบัตรเครดิต ทำให้ความยืดหยุ่นในการรักษาระดับการบริโภค (consumption smoothing) หมดไป

- ธนาคารพาณิชย์

ผลดี: - อาจกระตุ้นให้ธนาคารพาณิชย์หันมาให้ความสำคัญกับการแข่งขันและรักษาฐานลูกค้าประวัติดีมากขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการคิดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าอัตราเพดานที่กฎหมายกำหนดไว้

ผลเสีย: - น่าจะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี เพราะถูกดึงลูกค้าดีไป

- โครงการคงไม่สามารถกระตุ้นการแข่งขันได้ในระยะสั้น และไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยถูกลงได้ตามที่คาดหมาย เพราะมีต้นทุนการให้บริการที่สูง นอกจากนั้น หากพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้ใช้บัตรเครดิต พบว่า กลุ่มที่ชำระขั้นต่ำมีเพียง 40% ในขณะที่ 60% จ่ายเต็มจำนวน ซึ่งทำให้ธนาคารไม่ได้รับประโยชน์จากกลุ่มที่จ่ายเต็มจำนวน

- ธนาคารที่เข้าร่วมโครงการ

ผลดี: - ถ้ามีการ screen ก็อาจจะได้พอร์ตลูกค้าชั้นดีและอาจสร้างเป็นความสัมพันธ์ระยะยาวได้

ผลเสีย: - ทำให้หน้าที่หลักอาจเบี่ยงเบนไปจากที่ควรจะเป็น

- มีความเสี่ยงหากลูกหนี้ที่รับโอนมาไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ทำให้เกิดเป็น NPL

- ควบคุมพฤติกรรมของลูกหนี้ได้ยากที่จะไม่ให้ไปก่อหนี้เพิ่มเติมในลักษณะอื่น

ข้อสังเกต

- แม้ว่ากระบวนการพิจารณาจะคำนึงถึงบัญชีหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิต แต่ควรพิจารณาไปถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายในช่วงที่ผ่านมาว่ามีลักษณะอย่างไร มีแนวโน้มก่อหนี้เกินตัวมากน้อยเพียงไร
- การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตายตัวที่ 10% อาจไม่เหมาะสมในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในช่วงขาขึ้น
- มีเพียง ธ.กรุงไทย ที่มีโปรโมชั่นในกรณีที่ผู้กู้มีวินัยทางการเงิน ก็จะได้ลดอัตราดอกเบี้ยลง ธนาคารอื่น? วิธีปฏิบัตินี้ทำให้เลือกโอนมาที่ ธ.กรุงไทย หรือไม่
- สามารถโปะเงินกู้ได้หรือไม่ เพราะถ้าจะส่งเสริมวินัยทางการเงินก็น่าจะมีเงื่อนไขนี้ให้ด้วย ทำให้หลุดจากวงจรการเป็นหนี้ได้เร็วขึ้น แต่อาจเป็นต้นทุนสำหรับธนาคารทั้งสาม
- การให้เจตจำนงว่าจะไม่ก่อภาระหนี้บัตรเครดิตเพิ่มเติมในระยะเวลา 1 ปี สามารถทำได้จริงหรือไม่ในทางปฏิบัติ นอกเสียจากว่า ธนาคารจะมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ ซึ่งจะเป็นต้นทุนเพิ่มเติมของธนาคาร

ใบแทรก

รายงานการพิจารณาศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย กรณีการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต (Refinance หนี้บัตรเครดิต)

ของคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา

(ในหน้าสุดท้ายของเล่ม)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการคลัง.โครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต ข่าวกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

หนังสือพิมพ์แนวหน้า.อัดหมื่นล้านแก้หนี้รูดปื้ด ขึ้นทะเบียน ๑ มิถุนายน คลังพร้อมเซ็นก๊อกสอง ลดดอกเบี้ยโหดบัตรกดเงินสด เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ธนาคารกรุงไทย.โครงการลดภาระดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔

ธนาคารออมสิน.โครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์บัตรเครดิต เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔

ธนาคารกรุงไทย,ธนาคารออมสินและธนาคารอิสลามฯ.สรุปภาพรวมโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิต เอกสารชี้แจง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.).โครงการสินเชื่อรีไฟแนนซ์หนี้บัตรเครดิต เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).สรุปข้อคิดเห็นเรื่องโครงการลดภาระดอกเบี้ยบัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสินและธนาคารอิสลามฯ โดยดร.ชัยสิทธิ์ อนุชิตวรวงศ์ Research Fellow เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ ใน คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินวุฒิสภา ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ
ใน คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินวุฒิสภา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ
ในคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินวุฒิสภา ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมาธิการนโยบายการเงิน การคลังและการงบประมาณ ใน
คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินวุฒิสภา ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔

รายงานของคณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินวุฒิสภา.
เรื่อง การพิจารณาศึกษาและติดตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ
เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔

สรุปนโยบายของรัฐบาล (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ).
Source:www.trang.go.th/tr/plan535.doc เปิดดูเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม 2554

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕